

BROEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 2 - 2004

Fransiskanerne:

80 år i Norge

s. 4

Nye søstre til Hønefoss:

Søstrene av Det Hellige Kors av Nha Trang

s. 6

Nødhjelp til spedalske:

P. Joseph Lam Cong Luong i Vietnam

s. 8

Fra Kirkens skattkammer:

Likkledet i Torino

s. 12

Caritas Norge:

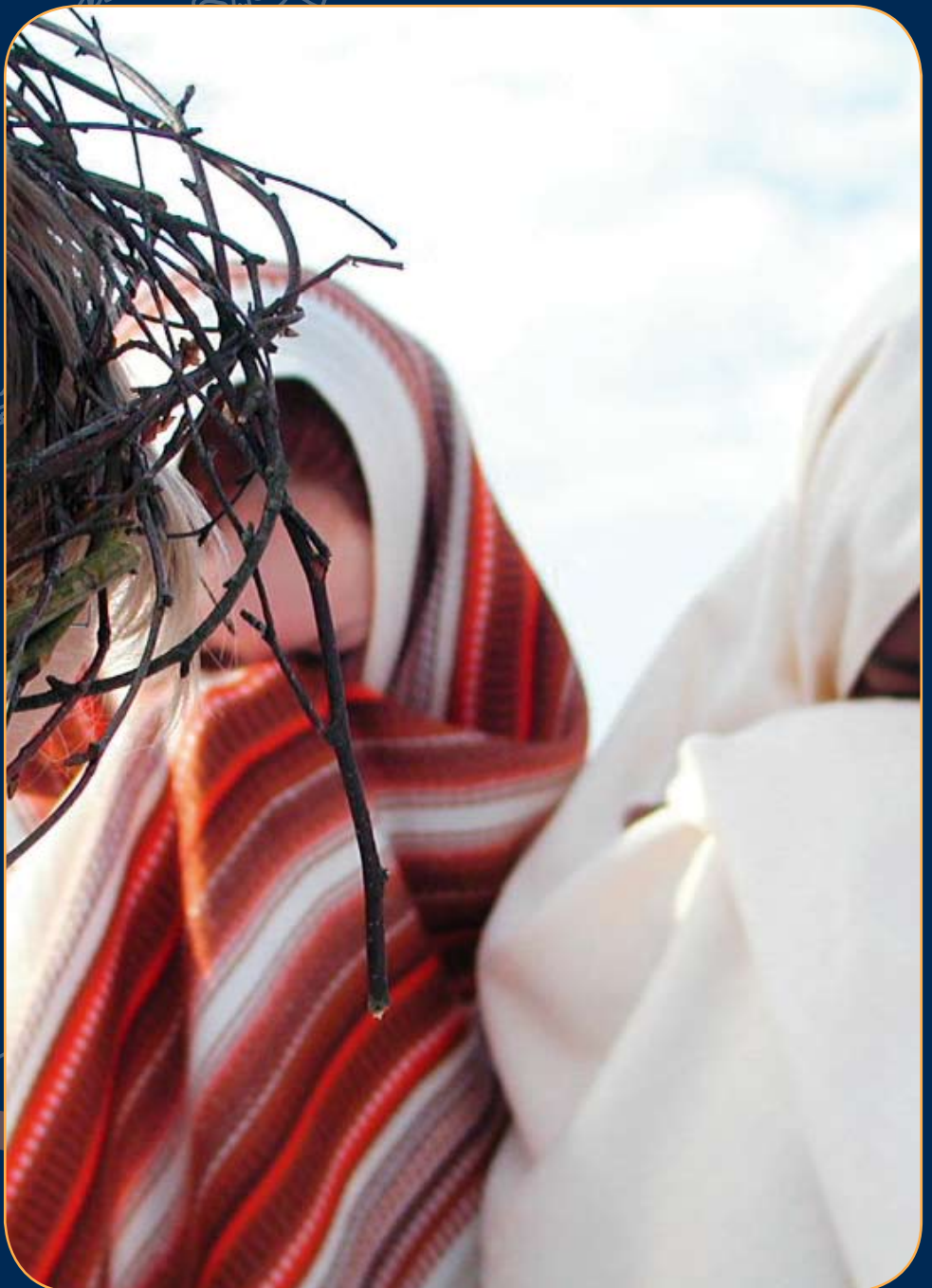
Fasteaksjonen 2004

s. 14

Oslo Katolske Bispedømme:

Årsregnskap 2003

s. 24

Filmomtale:

The Passion of the Christ

s. 11

Når liberale blir fundamentalister

Broens redaktør velger denne gang å vike plassen for et avisinnlegg fra Aftenposten 3. mars, som er så godt at han skulle ønske at han hadde skrevet det selv. Men istedet for å plagiere, har vi fått forfatterens tillatelse til å bruke innlegget på denne plass. Ettersom avisinnlegget knyttet an til en konkret kronikk i Aftenposten, ble det naturlig med en lett omarbeidelse og tilrettelegging. Dette har forfatteren, professor dr.theol. Bernt T. Oftestad godkjent.

Claes Tande

I MASSEMEDIENE drøftes nå religionsfrihetens innhold og rekkevidde. Ikke alt vi leser vitner om forståelse for trosfrihetens egenart, den blir lett trivialisert. Velkjente resonnementer bringes til torvs. Noen debattanter forsøker seg på enkelte teologiske og religionspolitiske problemstillinger. Og velger man som utgangspunkt den evangelisk lutherske religion, den norske statsreligionen, kommer man skjevt ut. For å prøve forholdet mellom trosfrihet og individets frihet med utgangspunkt i den norske statslutherdommen er kanskje nærliggende, men lite egnet for en prinsipiell avklaring. Den norske kirke har med sin offisielle kirkelige struktur og sine mange frivillige arbeidslag, en komplisert organisasjon. Men den er fortsatt en statskirke. Statsmakten kan - ikke minst gjennom bispeutnevnelser - sikre en teologisk og kirkepolitisk utvikling i pakt med sine (sekulære) mål. Den norske kirke er en

nærmest "heldekkende" folkekirke, som gjør grensen mellom kirke og demokratisk samfunn uoversiktlig. Liberale debattanter burde i stedet prøve sin liberalisme på Den romersk katolske Kirke, som er en frikirke i Norge, og klargjort hvilken stilling den ville ha fått, om man skulle ha fulgt deres ideologiske prinsipper.

I Den katolske Kirke har bare menn adgang til presteembetet. De må leve i sølibat. Kirken har et omfattende ordensvesen med menn for seg og kvinner for seg. Nonner og munkes har avlagt løfte om fattigdom. Blant munkene er noen prester, andre legfolk. Kirken har sin egen rett og jurisdiksjon. For den liberalistiske fundamentalisme må Den katolske kirke være en pest og en plage.

Midt i Oslo ligger Sankta Katarinahjemmet, et kloster for dominikanerinner. De lever i bønn, og utfører også annen åndelig og diakonal tjeneste, dertil driver nonnene et kulturelt og intellektuelt arbeid på høyt nivå. Selv om jeg er katolik og ser den store verdi i et liv i bønn, kunne ha behov for et monastisk liv og er en intellektuell med kulturelle interesser, som ville finne dette miljøet fruktbart og stimulerende, så kan jeg ikke bli medlem av dette fellesskap. Det skyldes kort og godt at jeg er mann. Dette er et "arbeidsmarked" som er stengt for meg på grunn av kjønn - og dessuten av seksuell orientering, selv om jeg ville underlegge meg kyskhetsløftet. Mine individuelle behov vil her ikke spille noen rolle, fordi jeg ikke er "egnet".

Av innlysende grunner har jeg heller ingen mulighet for å gjøre meg "egnet" ved egne anstrengelser. Om liberalfundamentalistisk logikk skulle følges, burde jeg gå rettens vei om min søknad om å bli "nonne" skulle bli avvist av klosteret. For å bruke en av debattantenes egne ord: "Enkeltmennesket ofres på religionsfrihetens alter."

Blant liberalismens fundamentalister gjøres det av og til gjeldende at også Den katolske Kirke burde rette seg etter demokratiets likhets- og frihetskrav. Men aller nådigst blir man (foreløpig) latt i fred. Kirken har en lang tradisjon og en god hukommelse. Om man med norsk lov i hånd vil tvinge Kirken til å endre sine ordninger og sitt indre liv i strid med naturretten, katolsk lære eller kano-nisk rett, har Kirken erfaringer med det. Den bøyer seg ikke for makten. Den ble utsatt for maktbruk under reformasjonen i England på 1500-tallet, under den store franske revolusjon og i det kommunistiske Kina. I alle tre tilfeller gikk den legitime katolske Kirke under jorden.

De toneangivende politiske kretser i Norge bør være klar over at man i spørsmålet om religionsfrihet kan komme til å trække over grenser som setter ikke bare kirkene og religionssamfunnene, men også det norske samfunn i en helt ny situasjon. Tegn tyder på at man begynner å nærme seg denne grensen.

BROEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av:
Norsk Katolsk Bispedømme, Nr. 2, 2004
Årgang 45. ISSN 0804-9297

Oslo Katolske Bispedømme
Tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse:
Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaktør:
Fader Claes Tande (CT)

Korrespondent Nord-Norge:
Thomas Sivertsen (TS), Tlf.: 75 56 34 81

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret Tlf.: 73 52 77 05, Faks: 73 52 87 90

Redaksjonssekretær:
Kristine Dingstad (KD)
Tlf.: 23 21 95 37

Medarbeidere:
Diakon Gunnar Wicklund-Hansen (GWH),
Per Einar Odden (PEO),
Heidi Haugros Øyma (HHØ)
Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)

Layout: Peter Bjerke
Tlf.: 23 219 547

Trykk: Naper AS
Tlf.: 22 63 64 00

Opplag: 17.200

Forsidebilde: Utsnitt av korsvei,
'Jesus trøster Jerusalems kvinner'
Laget av minstrantene i St. Hallvard.
Foto: Thomas Hole.
Se korsveien på: www.ministrant.tk.

Broen takker!

I perioden 10. januar til 9. mars 2004 mottok vi 322 gaver fra lesere på til sammen 54.205 kroner. Hittil i år har vi mottatt 354 gaver på til sammen 62.935 kroner.

St. Laurentius i Drammen

Våre
menigheter

Drammen ligger ca. 40 km sørvest for Oslo og hadde i januar 2003 56.444 innbyggere. Byen ligger mellom to skogkleddede åser, og i midten renner Drammenselva – en av landets rikeste lakseelver.

På 1840-tallet ble det etterhvert lovlig for kirkesamfunn utenfor statskirken å holde gudstjenester og danne menigheter, og den første katolske menighet etter reformasjonen, St. Olav, ble i 1843 opprettet i det daværende Christiania.

Som i så mange andre byer i Norge, var det i Drammen mot slutten av forrige århundre noen innvandrede og naturaliserte borgere og håndverkere med katolsk bakgrunn. I stedet for å reise til Christiania for å feire messe, ønsket de å feire messe i egen by. Slakterborger Gustav Adolf Thielemann tok initiativ til å invitere prester fra Christiania for å lese messe i sitt hjem i Drammen. I 1890-årene skjedde dette regelmessig, og ønsket om å opprette en menighet ble forelagt biskopen. 6. januar 1899 kjøpte det Apostoliske Vikariat et trehus i Cappelensgate til prestebolig. Nabolotmenen var allerede kjøpt og byggingen av en liten tømmerkirke påbegynt. I januarnummeret av "St. Olav" kunne man lese følgende:

"Den nye kirke... oppføres mellom Bragernæs' protestantiske kirkegård og kirke. Beliggenheten er aldeles brilliant, og når senere prestegården og det påtenkte sykehus inntar sin plass på den rimmelige, ganske frittliggende tomt, så vil dette kvarter høre med til det smukkeste som Drammen vil ha å opvise." Byggestilen ble i "Drammen Blad" karakterisert som "... den såkalte Holmenkollstil, gammel norsk trestil, noget moderniseret."

19. november 1899 ble så "St. Laurentii"

kirke vigslet av biskop Johannes Fallize, og pastor Henrik Wüller ble kirkens første sogneprest. Året etter ble "den katolske skole" åpnet med lokaler i prestegården, med sr. Olava som første lærerinne. Det var ikke mange elever til å begynne med, og etter hvert ble skolen nedlagt. Som nevnt var det også planer om å åpne hospital, og i november 1899 kom tre St. Josephsøstre til byen. I mai 1903 kunne hospitalet åpne i leide lokaler i Amtmann Bangsgate 5. Hospitaldriften må ha gått bra, for allerede i 1906 kjøpte St. Josephsøstrene eiendommen mot Bragernes kirke, og 1. mai 1907 kunne et nytt sykehus med 20 senger innvies. Sykehuset var i drift helt frem til 1. januar 1975, da det ble overtatt av Buskerud Fylke.

I 1914 fikk kirken elektrisk lys. I 1935 ble det bygget ny prestegård med foreningslokale på kirketomten, og den gamle presteboligen ble solgt til hospitalet. I 1938 ble deler av inventaret fornyet, bl.a. ble lysnettet lagt om fra lav- til høyspenning. Kirken ble opprinnelig oppvarmet med koksovner, men i 1950 ble disse erstattet med moderne panelovner. Samme år ble det også montert dobbeltvinduer i kirken. I 1960-årene ble kirkeinteriøret igjen fornyet i pakt med de nye direktiver fra Annet Vatikankonsil. I de første år skapte all denne utfoldelse av katolsk aktivitet atskillig oppsikt i Drammen. Kirken var undertiden fylt til trengsel av skuelystne og interesserte. Det kom da også etter hvert flere konvertitter til menigheten.

Sognet omfattet i begynnelsen hele Buskerud og Vestfold. I 1934 og 1935 ble det opprettet menigheter i Tønsberg og Hønefoss, og sognegrensene ble

justert. I dag omfatter sognet det sydlige Buskerud t.o.m. Modum, Nore og Uvdal og Sigdal, dessuten Sande og Svelvik i Vestfold. Ettersom årene gikk, vokste menigheten betydelig – ikke minst på grunn av de store flyktningegrupper som bosatte seg i sognet, og det ble behov for en større kirke. En komité ble utnevnt, og etter et grundig og godt arbeid kunne bispedømmet godkjenne prosjektet. Den nye kirken skulle bygges på den eksisterende eiendom, og den gamle trekirken måtte enten rives eller flyttes. Den 14. desember i 1996 ble kirken heist opp på en trailertilhenger og fraktet til Åssiden kirkegård, der er den i dag gravkapell. Slik blir vår gamle kirke bevart som et varig minne fra Drammen bys historie. Annen søndag i advent 1997 kunne p. Janusz Fura S.S.C.C. lese den første messe i den nye kirke. 19. april 1998 ble kirken vigslet av biskop Gerhard Schwenzer.

St. Laurentius menighet er i dag en levende menighet med mange aktiviteter. Den 31. desember 2003 var det 1644 medlemmer, fra 53 forskjellige nasjoner.

Kjell Ivar Maudal
Formann i menighetsrådet

Fransiskanerne 80 år i Norge

I april i år er det 80 år siden fransiskanerne kom tilbake til Norge etter Reformasjonen.

Rundt 1250 slo den nyopprettede fransiskanerordenen rot i Norge og fikk etter hvert hus i de viktigste norske byene. Etter Reformasjonen forsvant denne ordenen, i likhet med alt annet klosterliv, fra norsk jord. Etter at Den katolske Kirke igjen var blitt tillatt her på 1840-tallet, skulle det gå nesten 80 år før fransiskanerne fikk etablert seg – mye lengre tid enn ordenen brukte på å spre seg hit nord etter at den var stiftet.

Fransiskanerne begynte sitt moderne virke i Norge på idylliske Tyholmen i Arendal.

Grunnene til dette kan være mange. En er at Norge i middelalderen var et katolsk land og at Kirken i Europa hadde gode samferdselslinjer. Dessuten var Norge på 1200-tallet i ferd med å oppleve en politisk blomstringstid. Det var naturlig at en ung og ekspanderende orden etablerte seg her. Situasjonen for Kirken i Norge etter tilbakekomsten var en ganske annen. Forholdene var små og katolikkene få. Prester og ordensfolk som slo seg ned her, gjorde det ofte med et håp om ganske raskt å vinne mange norske konvertitter, men disse ganske urealistiske forventningene slo ikke til. Antikatolske strømninger var også et problem. Forbudet mot "munkeordener" sto ved lag til 1897 (og det mot jesuitter helt til 1950-tallet.)

Begynnelsen

At fransiskanerordenen kom såpass sent tilbake til Norge, skyldtes imidlertid også innenkirkelige forhold. Fra 1887 til 1922 ble Kirken her til lands dominert av prefekt, senere biskop, Johannes

Olav Fallizes sterke personlighet. Biskop Fallize var en mann med adskillig pågangsmot og til dels fremsynthet. Han grunnla en rekke nye sogn og har satt spor i den norske kirkestrukturen som varer frem til i dag. Han hadde imidlertid en tendens til å komme i konflikt med sine medarbeidere og særlig med ordensfolk, både mannlige og kvinnelige, som jo ofte hadde egne prioriteringer. Dette bidro sannsynligvis til at de internasjonale ordenene valgte å ikke grunnlegge i Norge på tross av at Fallize egentlig ønsket deres nærvær – dog et nærvær på biskopens premisser!

Helt mot slutten av Fallizes embetstid, i henholdsvis 1920 og 1921, etablerte tyske picpuspatre og franske dominikanere seg i Norge. I 1924 var det endelig fransiskanernes tur, etter at en av deres provinsialer allerede i 1913 hadde vært her for å se på forholdene. Han hadde imidlertid fått høre at det ikke var nok arbeid for de prestene som allerede

befant seg i landet, og ordenen lot prosjektet falle. Men i 1924 ankom to prester fra den nederlandske provins: Ladislaus Hol og Marinus Jorna. Etter norskopplæring overtok de sogneansvaret i Arendal, en menighet som var opprettet i 1911. Ved opprettelsen talte denne menigheten sier og skriver to medlemmer, og noen stor vekst hadde den ikke opplevd i sin trettenårige historie. Men den var et typisk eksempel på biskop Fallizes pastorale strategi: å skape et nettverk av katolske menigheter i alle viktige byer og sørge for at avstanden mellom menighetene ikke ble uoverkommelig stor.

Fransiskanernes videre virke

For fransiskanerne skulle Arendal også bli typisk på annen måte. I sin moderne historie i Norge har ordenen hatt mange slags oppgaver: Brødrene har vært kapellaner for søstre, generalvikarer samt barne- og ungdomssjelesørgere. Tyngdepunktet har likevel alltid

forblitt arbeidet i menighetene. I årenes løp har de i kortere eller lengre perioder hatt helt eller delvis ansvar for Arendal, Tønsberg, Kristiansand, Haugesund, Bergen, Fredrikstad, Stavanger, Halden, Porsgrunn, Lillestrøm og St. Hallvard i Oslo. De har hele tiden arbeidet innenfor Oslo Katolske Bispedømme og har ikke ekspandert til Midt- eller Nord-Norge. Menighetenes størrelse har variert fra 20-tallets håndfull arendalitter til rundt 8000 i dagens St. Hallvard.

Nye krefter

Frem til 1992 var alle fransiskanerne i Norge tilknyttet den nederlandske provins. Synkende rekruttering i Nederland gjorde at provinsen ikke kunne sende så mange brødre til Norge som før. I 1992 innledet p. Nikolas Goryczka et nytt kapittel i ordenens historie i Norge da han begynte å arbeide her som første fransiskaner fra en polsk ordensprovins. Tre år senere ble det fransiskanske nærværet ytterligere styrket ved en grunnleggelse av klarisser i Larvik. De tre søstrene som grunnla dette klosteret kom fra engelskspråklige land.

Legfransiskanerne

Helt fra Frans av Assisis tid har det eksistert en fransiskansk

legorden, det vil si en sammenslutning av legfolk som lever fransiskanerordenens ånd. I historiens løp har denne spilt en stor rolle i mange land, og etter at ordenen kom tilbake til Norge, ble det opprettet en norsk avdeling i 1930. Denne gruppen, som var tilknyttet St. Hallvard, forsvant på 1960-tallet, men de siste 25 år har det igjen grodd frem legfransiskanergrupper. Dette gjenspeiler også den store interessen for fransiskansk spiritualitet som generelt finnes i Norge. I dag har legfransiskanerne livskraftige grupper med sentrum i Oslo, på Lillestrøm, i Bergen og i Vestfold.

Status i dag og veien videre

I skrivende stund finnes det (legfransiskanerne ikke iberegnet) syv fransiskanere i Norge. I likhet med alle fransiskanere som har arbeidet i Norge, tilhører de OFM-grenen av ordenen. Fire av dem tilhører den nederlandske provins, to den polske S. Hedvigis-provinsen og én den polske S. Mariae Angelorum-provinsen. P. Nikolas Goryczka er sogneprest i St. Hallvard i Oslo, en menighet som har vært betjent av fransiskanere i 70 år. Tre av de andre fransiskanerne arbeider også i denne menigheten. I november i fjor kom så meldingen om at den nederlandske

provins nedlegger sitt virke her i landet. To av medlemmene, p. Lars Frændel og p. Tan Peter Duc Do vil forlate landet, mens p. Ronald Hölscher og br. Bjarne Falkanger blir boende. P. Hölscher, som opprinnelig er nederlander, men har virket i Norge siden 1958, vil fortsette å bo på St. Josephsøstrenes hjem på Grefsen i Oslo, dit han flyttet i år 2000.

Fransiskanernes 80 år i Norge feires altså delvis i oppbruddets tegn. Likevel er det en anledning til å glede seg over det gode ordenen har utrettet i disse årene, og vi har all grunn til å håpe på at den fortsatt vil få et langvarig og fruktbart virke her. *Ad multos annos!*

HHØ

ST. HALLVARDSDAGEN FEIRES I OSLO LØRDAG

15. MAI

-stort program i Gamlebyen i Oslo

Kl. 13.00 gir Kåre Nordstoga en orgelkoncert i Gamlebyen kirke, og dagen slutter med vesper i St. Hallvardkatedralens ruiner kl. 17.15. Mellom disse to klokkeslettene blir det mye å velge mellom: Vi kan nevne kåseri om helgener i dagens Norge, middelaldervandring, konserter i vakre middelalderrom, ringdans, gjøglere og annen moro i Ladegårdens hage. Klokken 16.24 blir det stort fellesprogram på Ladegårdens hovedtrapp.

Arrangementet er gratis, og alle er hjertelig velkommen.

Arrangører:

St. Hallvard menighet, Gamlebyen menighet, Oslo Bispedømme, Oslo Domprosti, Intereseforeningen Oslo Middelalder, Ladegårdens Middelalderkontor.

Fra venstre: P. Johan Castricum, biskop Jacob Mangers, p. Theofanes Notenboom og p. Arno Gerritsma.

Nye søstre til Hønefoss:

Søstrene av Det Hellige Kors av Nha Trang

5. desember 2003 kom fire Søstre av Det Hellige Kors av Nha Trang til St. Teresia menighet i Hønefoss og dannet et nytt konvent. Sogneprest i Hønefoss, p. André-Marie Le thien Vinh, forteller her om søstrene og om kongregasjonens historie.

Evangeliet kom til Vietnam i begynnelsen av det 16. århundre. Den første misjonæren nevnt i landets historie, er i kong Le Trang Tons tid. Dette er en europeisk misjonær ved navn "I-Nê-Khu" som i mars 1533 kom til Ninh Cuong kommune i fylket Nam Chan, for å forkynne evangeliet. Ifølge muntlig tradisjon kom imidlertid evangeliet mye tidligere til Vietnam.

Da misjonærene kom til Vietnam, var allerede buddhismen og andre religioner etablert i landet, men største delen av befolkningen hadde bevart forfedrekultusen og trodde på "en rettferdig og barmhjertig Gud". Misjonærene brukte denne troen i undervisningen om den kristne Gud. Derfor spredte evangeliet seg raskt i hele landet. Misjonærene forkynte evangeliet, underviste i Kirkens katekisme, døypte de omvendte og bygget opp menighetene.

Etter hvert samlet mange unge kvinner og menn seg rundt misjonærene og fikk opplæring i katekisme, misjonsarbeid osv. Misjonærene innstiftet en kateket-organisasjon for unge menn (kilde til mange bispedømmeordener senere), men unge kvinner fortsatte i misjonsarbeid

sammen med misjonærene. De underviste katekisme og Kirkens faste bønner, de besøkte og tok seg av de syke og de ensomme. De døypte folk hvor prester ikke var til stede eller ikke kunne komme. De hjalp syke på dødsleiet, målet var å redde sjelene, osv. De ønsket å ofre sitt liv for evangeliet og for å forkynne Guds rike for folk. De levde i ordnede grupper i fattigdom, renhet, lydighet og bønn uten å være tilsluttet formelle ordenskongregasjoner, slik vi kjenner det.

Da Kirken mente tiden var moden, besluttet den å bygge opp den lokale Kirken i Vietnam. Etter forslag fra Kongregasjonen For Evangeliets Forkynnelse, innstiftet pave Aleksander VII ved det apostoliske brev "Super Cathedram" 9. september 1659 de to første bispedømmer i Vietnam, i sør med biskop Lambert de la Motte (1658-1679) og i nord med biskop François Pallu (1659-1679).

Biskop Lambert de la Motte så at mange unge kvinner og menn arbeidet blant misjonærene uten å være del av en kongregasjon, selv om de levde etter Kirkens ordensregler – i fattigdom, renhet og lydighet. Ved pastralbesøk rundt i landet fikk biskopen, og særlig fra generalvikar pater François Deydier, høre om de unge kvinnes mange gode gjerninger. Han gikk dermed i gang med å danne ordenen "Det Hellige Kors", som ble stiftet for unge kvinner i fastetiden, 19. februar 1670.

F.v.: Sr. Anna, sr. Maria, sr. Maria Magdalena og sr. Lucia.

Biskop Lambert de la Motte skrev i ordensregelen: "Til hjelp for å leve et fromt liv, skal søstrene meditere daglig om Herren Jesu lidelse for å kjenne Ham bedre og ha mer kjærlighet til Ham. Søstrene skal leve i bønn, gjøre bot og holde faste for misjon." Søstrenes liv er å fortsette Herren Jesu Kristi lidelses liv. De ber for hedningene at de må oppdage Herrens lys og komme til troen. De ber for synderne, at de omvender seg ved bønn, ved faste og lidelse, de lever i fromhet, helliggjør sitt liv og skal være forbilder for andre. Søstrene av Det Hellige Kors er en misjonskongregasjon.

Ordenen ble godt mottatt, og biskop Lambert ble åndelig far for alle Søstre av Det Hellige Kors. Hans idé var imidlertid at hvert bispedømme skulle ha sin egen kongregasjon. Hver biskop innstiftet dermed sin kongregasjon på sin måte. Derfor er Søstrene av Det Hellige Kors i hvert bispedømme uavhengig av hverandre. De har forskjellig styreform, administrasjon, drakt, pastoralarbeid osv., selv om de har samme åndelige ideal.

Søstrene av Det Hellige Kors av Tan Binh ble innstiftet i 1955 av biskop Marcel Piquet (1888-1966), basert

på en tidligere liten gruppe Søstre av Det Hellige Kors av Vinh, som flyktet fra sitt bispedømme da kommunistene tok Nord-Vietnam. I 1992 fikk kongregasjonen navnet Søstre av Det Hellige Kors av Nha Trang, etter Vatikanets godkjenning. Ved utgangen av 2003 hadde de 198 søstre, 43 noviser, 27 postulanter og 110 kandidater. Søstrenes hovedhus ligger i Tan Binh, ca. 23 km sør for Nha Trang by og har 31 konventer. I 2005 skal de feire sitt 50-årsjubileum.

5. desember 2003 kom fire Søstre av Det Hellige Kors av Nha Trang til St. Teresia menighet i Hønefoss og dannet et nytt konvent. Her skal søstrene etterhvert hjelpe menighe-

ten i både åndelig, praktisk liturgisk og pastoralt arbeid, bl. a. barne- og ungdomsaktiviteter og omsorgsarbeid blant menighetens syke.

Søstrene er nå i full gang med språkopplæring og håper de så snart som mulig kan få godkjent sine vitnemål fra Vietnam, slik at de kan komme i arbeid og tjene til sitt daglige brød.

Konventet består av sr. Anna Hoang Thi Lien (priorinne) født i 1958, sr. Lucia Nguyen Thi Kim-Trang født i 1971, sr. Maria Cao Thi Thanh-Thuy født i 1972 og sr. Maria Magdalena Nguyen Thi Minh-Hoa født i 1973.

Nha Trang bispedømme ligger 450 km nord for Saigon og er 9487 kvadratkilometer i omfang. I 2001 hadde bispedømmet 1.565.400 innbyggere, hvorav 169.369 katolikker i 60 menigheter med 101 sekularprester, 38 ordensprester, 59 munk, 336 nonner, 55 prestestudenter og 1.300 prestekandidater.

Hundre år etter at evangeliet kom til Vietnam, begynte kristendomsfølgelsen. Salige André Phu Yën ble den første martyr 27. juni 1644. Inn til 1885 er 130.000 martyrer offentlig registrert, men man regner med at mange fler er drept for sin tro. 117 av dem ble helligkåret 19. juni 1988 av pave Johannes Paul II, og én ble saligkåret 3. mai 2000.

Ifølge statistikken for 2003 har Kirken i Vietnam 2 kardinaler, 39 biskoper, 2708 sekularprester, 429 ordensprester, 1651 munk, 10346 nonner, 1221 prestestudenter, 53.000 kateketer, over 8 millioner katolikker i 2027 menigheter og 25 bispedømmer.

*P. André-Marie Le thien Vinh
Sogneprest i St. Teresia menighet,
Hønefoss*

Kvinnelig ordensliv i Norge i dag:

Birgittasøstre (O.Ss.S.)

Heimdal
Kom til Norge i 1998

St. Carolus Borromeussøstre (C.B.)

Moss
Kom til Norge i 1923

Cistercienserinnene (O.C.S.O.)

Tautra/Frosta – Tautra Mariakloster
Innviet i 1999

Dominikanerinnene av den engelske kongregasjon av sr. Katharina av Siena

Bodø – Mariaklosteret
Kom til Norge i 1953

Dominikanerinnene av Fédération Notre

Dame des Prêcheurs

Oslo – Lunden kloster
Grunnlagt 1951

Dominikanerinnene av

Notre-Dame de Grâce

Oslo – Katarinahjemmet
Grunnlagt 1928

Klarissene (O.S.C.)

Larvik/Østre Halsen
Grunnlagt 1995

Missionaries of Charity (M.C.)

Bergen, Innviet 2002

Missionary Servants of the Holy Trinity

(M.S.H.T.)

Molde – Stella Maris
Grunnlagt 1999

St. Elisabethsøstre

Hammerfest, Oslo/Nordstrand,
Tromsø og Tønsberg
Etablert i Norge i 1880

St. Franciskus Xaveriussøstre (S.F.X.)

Bergen/Marias Minde og Voss
Stiftet i 1901

Jesu små søstre

Oslo
Kom til Norge i 1955

St. Josephsøstre av Chambéry (C.S.J.)

Oslo (Akersveien, Grefsen), Nesøya,
Lillestrøm, Porsgrunn, Halden
Kom til Norge i 1865

Søstre av det Hellige Kors av Nha Trang

Hønefoss
Kom til Norge i 2003

Søstre av det Hellige Kors av Quy Nhon

Bærum/Hosle
Kom til Norge i 1991

Karmelittnonnene (O.C.D.)

Tromsø – Karmel Totus Tuus
Grunnlagt 1990 (innviet 1998)

Søstre av

Det Hellige Kors av Nha Trang

Elvegata 2, 3513 Hønefoss

Tlf: 32 13 78 14

Biskop Lambert ble åndelig far for alle søstre av Det Hellige Kors. Hans idé var imidlertid at hvert bispedømme skulle ha sin egen kongregasjon. Hver biskop innstiftet dermed sin kongregasjon på sin måte. Derfor er Søstre av Det Hellige Kors i hvert bispedømme uavhengig av hverandre. De har forskjellig styreform, administrasjon, drakt, pastoralarbeid osv., selv om de har samme åndelige ideal. I Norge har vi nå representert to bispedømmekongregasjoner av Søstre av Det Hellige Kors – *Søstre av Det Hellige Kors av Nha Trang* på Hønefoss og *Søstre av Det Hellige Kors av Quy Nhon* på Eikeli.

Du kan finne adresser og annen informasjon om ordener og ordenshus i Norge på <http://www.katolsk.no/ordener/>

Mange har store handikap og smerter.

En veldedighets- reise til Vietnam:

Nødhjelp til spedalske

av P. Joseph Lam Cong Luong

disse svært vanskeligstilte menneskene. Men for all del – mitt hjerte brenner også for foreldreløse barn, selv om jeg måtte ta et valg til fordel for spedalske. Siden min jomfrutur i 1997 har jeg reist tilbake hvert annet år og bringer med meg den hjelp jeg har lovet dem.

Først besøkte jeg noen sentre for foreldreløse spedalske. Disse hadde fått hjelp fra forskjellige kilder, til og med internasjonale hjelpeorganisasjoner. Akkurat da tenkte jeg vel at min alenehjelp kanskje ikke ville rekke så langt. Kort fortalt, så begynte mine venner snart å gå til isolerte spedalske fjellfolk i svært avsidesliggende strøk. Dette var naturmennesker, langt fra byer, og de var sørgelig skrøpelige med sine store fysiske handikap. Vi kan godt si "de glemte mennesker", som samfunnet utenfor hadde latt gå helt i glemmeboken. Bare noen katolske nonner kom til dem med litt hjelp noen ganger i året (mat, klær og litt medisiner), som de hadde fått fra forskjellige velgjørere.

Min første velledighetsreise til Vietnam var i sommerferien i 1997. Den gang hadde jeg intensjoner om gi litt bistand og hjelp til foreldreløse barn i Vietnam. Etter hvert kom jeg til å møte mennesker fra en gruppe som kalte seg "spedalsk vennsgruppe" i Saigon. Da ble alt forandret! Jeg møtte de spedalske ansikt til ansikt. Alle mine intensjoner om hjelp til foreldreløse barn kom i skyggen for

Det er mer enn 40 små etniske grupper i Vietnam. De fleste bor i fjellområder i Nord- og Midt-Vietnam. De fleste spedalske holder til i midtområdet blant de nevnte smågrupper av etniske folk. Bli en spedalsk oppdaget, finnes ingen medlidenhet. Da blir personen jaget ut av sin landsby og må søke tilflukt sammen med andre spedalske som har dannet sine egne landsbyer. De ligger ensomt til, gjerne langt til skogs, hvor ingen andre enn spedalske finnes.

Kjære lesere, der fant jeg "mine" mennesker, disse var virkelig de ringeste og usleste blant mennesker. "Kom og se", sa Vår Herre (Joh. 1,39). Ja, ved å våge å komme til stedet og se med egne øyne, kjenne luktene, se behovene, så må ens hjerte bli berørt av en naglet og korsfestet Jesus gjennom disse elendige spedalske! (Kanskje mer enn av å se Mel Gibsons film "The Passion of the Christ!")

Det har vært mange internasjonale hjelpeorganisasjoner på plass med prosjekter for å utrydde denne sykdommen. Også verdens helseorganisasjon WHO deltok. Derfor ble mye hjelp kanalisert til Vietnam gjennom et statlig forvaltnings- og fordelingsdirektorat. Men aberet var bare at kun 10-15 % av hjelpen

// "Blir en spedalsk oppdaget, finnes ingen medlidenhet."

nådde fram til de spedalske. De var særdeles flinke i forvaltning – men ikke i fordeling! Mange triste historier om akkurat dette ble meg fortalt av nonnene som hjelper de spedalske. Men slik kan det gå når man er i "det tredje mest korruperte" kommunistland, hvor det meste skal styres statlig.

Kanskje dere lurer på hvordan jeg bringer hjelpen ut til dit den skal, blant de spedalske i Vietnam? Når det nærmer seg en ny reise, kontakter jeg først "den spedalske vennsgruppen" i Saigon. Denne gruppen består av mange frivillige katolske legfolk fra forskjellige

“...disse var virkelig de ringeste og usleste blant mennesker.”

menigheter i Saigon. Disse har nær kontakt med de nonnene som jobber ute i marken for de spedalske. Hver måned samler de seg for å be og for holde en innsamlingsaksjon. Samtidig organiserer de også forskjellige besøksturer. De selv og nonnene har små ressurser, og derfor trenger de våre hender for å hjelpe – som tillegg til egne innsamlinger.

Vanligvis forteller jeg på forhånd om hvor stor min pengehjelp er, og ut fra det lager de sammen med nonnene et besøksprogram for meg. Sammen med en gruppe reiser vi så til de steder hvor vi skal fullføre hjelpen. De bestiller alt det vi skal ha med oss på en billigst mulig måte, fordi de selv er distriktsfolk.

Min oppgave er kun å kontrollere og sørge for at hjelpen når fram, uten at noe forsvinner.

Sammen med bistandsgruppen kan vi fullføre Jesu eget ønske om at alt det vi gjorde mot en av disse mine minste brødre, det gjorde vi mot Jesus (Mat. 25,40).

Vil du være med og støtte eller har du lyst til å gjøre noe? Ta nå endelig kontakt med meg! Pengene samles inn på mange ulike måter. Jeg kan nevne at mange tar ansvar for å selge mat (for eksempel vårruller, pølser, vafler osv.), gjerne på forskjellige festdager. Har du kanskje forslag til bidrag i arbeidet, så vær så snill å kontakt meg! Vi trenger mennesker som bryr seg!

I forbindelse til denne anledning vil jeg også gjerne å takke alle velgjørere som har hjulpet meg gjennom årene med sine direkte og indirekte bidrag til de spedalske, og jeg ser frem til deres støtte også i fremtiden. Måtte den rettfærdige Gud belønne dere alle med sin nåde og velsignelse.

Ikke bare spedalsk – men også katolsk.

Man kommer seg fram, selv med enkle transportmidler!

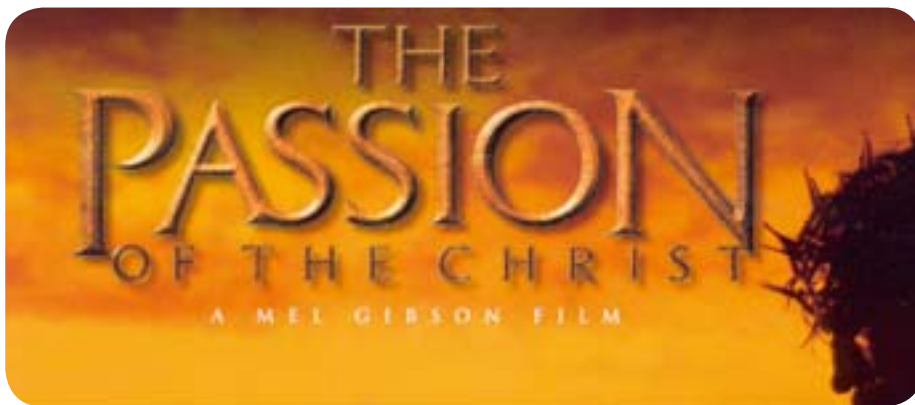
Takknemlig for hjelp.

P. Joseph Lam Cong Luong er født den 21. februar 1963 i Saigon i Vietnam og ble presteviet 20. august 1994 av biskop Gerhard Schwenzer SS.CC. av Oslo. Han var kapellan i St. Paul menighet i Bergen inntil høsten 2000, da han frem til høsten 2001 var sogneadministrator i St. Olav menighet i Tønsberg. Fra høsten 2000 har han vært sogneprest i St. Frans menighet i Larvik.

Adresse:
Bommestadåsen 51
3270 Larvik

Telefon:
33 11 08 73
91 85 79 51

P. Luong med spedalsk og blind mann.

Kommentar for Broen av fader Timothy V. Vaverek

Det ville være mer treffende å betegne "The Passion of the Christ" som en meditasjon enn en film. I alle fall har regissør, produsent og medforfatter Mel Gibson utformet den som en meditasjon og forventer at mange kristne vil oppleve den slik. Dette vil falle naturlig for dem som er fortrolig med rosenkransbønnens smertens mysterier, som går korsveien, som deltar i Den Stille Ukes liturgier – særlig når "Korsfest Ham" lyder under den høytidelige lesning av lidelseshistorien Langfredag. For ikke-kristne vil filmen kanskje fortone seg som en bister kommentar til én manns kjærlighet stilt ansikt til ansikt med menneskehetens råskap. Selv om filmen inkluderer en grafisk fremstilling av hudflettingen, korsveien og korsfestelsen, har Gibson benyttet seg av en rekke dramaturgiske grep for å beskytte den voksne kinobesøker (kristen eller ikke) mot å bli overveldet av voldens råskap og for å trekke dem inn i kjærlighetsbudskapet.

For det første passer Gibson på å sette de historiske begivenheter inn i en større sammenheng: Menneskehetens forløsning fra synden ved Guds kjærlighetskraft. Slik lar han oss skue Jesus som mer enn et offer for religiøs-politisk konflikt og forstå at den fysiske volden bare er "toppen av isfjellet" av Jesu lidelser. Tilretteleggelsen av hendelsene oppnås ved et nennsomt utvalg av "flashbacks" – tilbakeblikk – til Jesu offentlige virke, og ved å introdusere djevelen i fortellingen. Tilbakeblikkene tillater oss å skue Jesus i sin menneskelighet hjemme med Maria,

mens Han preker til mengdene, og under nattverdsmåltidet sammen med sine disipler. Han taler om kjærlighetens makt, sitt oppdrag om å sette livet inn for fårene, og sitt ønske om å oppofre sitt legeme og blod. Slik innbys vi til å se videre enn voldsbildene og hen til den Salvedes brennende kjærlighet som villig utstår alt dette ut av sin kjærlighet til oss. Djevelens nærvær, som vi først ser der han frister Jesus i Getsemane og senere der han følger Jesus hvert skritt mot Golgata, gjør det tydelig at dette er en kamp mellom godhet og ondskap – en kamp som også dreier seg om våre synder og ikke simpelthen er en strid mellom Jesus, det jødiske lederskap og romerne.

Et annet av Gibsons grep er den hellige moders nærvær. Det gripende vakre bilde han gir

av Maria er en av filmens største prestasjoner, og en betydningsfull innovasjon sammenlignet med tidligere fremstillinger. Maria er ikke bare til stede under prøvelsene, hun tar fullt og aktivt del i Jesu lidelse ved sin hengivne forening med sin Sønn. Dette marianske aspekt har vært en stor åpenbaring for ikke-katolikker som har sett filmen, og noe de har akseptert fordi det utfolder seg helt naturlig. Vi ser Jesus og Maria hjemme i Nasaret i to tilbakeblikk, og forholdet mellom dem er fylt av varme, humør og kjærlighet. Marias blikk hviler alltid på Jesus under Hans lidelse. Om og om igjen ser Han hen til henne, Han synes å lete etter henne som det ene menneske som forstår, og som Han kan dra menneskelig støtte fra.

Et annet av Gibsons grep er den hellige moders nærvær. Det gripende vakre bilde han gir av Maria er en av filmens største prestasjoner.

Ja, mens Han hudflettes og før Han legger seg ned på korset, synes det som Han venter på hennes ankomst før Han stiger opp til sin lidelses høyder. Fra starten av erklærer hun at dette er den nye Påske, og hennes vilje kneler med et "Amen – det skje" ned for Hans lidelse som skal sette oss fri – ja, så fullt at hun ber

Simon fra Kyréne (Jarreth Merz) hjelper Jesus (Jim Caviezel) å bære korset i en scene fra filmen. © 2003 Icon Distribution Inc. Bilde: Philippe Antonello.

at måtte hun dø med Ham. Scenen ved korsets fot før og etter Hans død er ikke bare hjerteskjærende, den skaper i oss en dyp følelse av samhörighet med Maria – og takknemlighet til henne. Ved å la oss betrakte begivenhetene med og gjennom Maria, gir Gibson oss en form for moderlig omsorg og håp som så sårt trenger for å utholde lidelsen.

Maria (Maia Morgenstern) trøster Jesus som gutt (Andrea Betti), i en scene fra filmen. © 2003 Icon Distribution Bilde: Philippe Antonello.

Vi får også lov til å se hvordan møtet med Jesus beveger andre: Simon av Kyrene, som først er så nølende. Den barmhjertige Veronika. Den botferdige røveren Dismas på korset. Ja, selv en hardbarket romersk soldat. Selv om Jesus på dette stadiet er blitt redusert til "en makk, og ikke en mann", som de profetiske ord i Salme 22 uttrykker det, ser vi at Hans tiltrekkende kraft forvandler de falne mennesker og gir dem en hellighet og et mot som er slående i sin enkelhet og kraft. De synes, likesom Jesus selv, å motta styrke fra det høye til å være offentlig vitnesbyrd om Sannheten.

Og kinobesøkeren står igjen med disse spørsmål: Hva har jeg sett, hva har jeg gjort, og vil også jeg bli forvandlet?

Father Timothy V. Vaverek så filmen en måned før den kom på norske kinoer. Han er sogneprest i St. Joseph's parish i Waco, Texas, USA, og redaktør av "Antiphon – A Journal for Liturgical Renewal", og styremedlem for "Society for Catholic Liturgy".

The Passion of the Christ: Først mest utskjelt, så mest hyllet

Katolikken Mel Gibsons film om Jesu lidelse, «The Passion of the Christ», har fått en enorm oppmerksomhet verden over. Mange katolikker hyller den for hvordan den viser forholdet mellom Kristi lidelse, den siste nattverd og den katolske messefeiring, eller for dens fremstilling av Marias samhörighet med Kristus.

Filmen, som hadde Norges-premiere 2. april, har fått 15-årsgrense. Den er ifølge kinosjef i Oslo, Ingeborg Moræus Hanssen, den naturlige påskefilmen. Til avisen Vårt Land sier hun:

«Den presenterer det evige påskedramaet på en sterk og god måte. Samtidig er dette den mest voldelige filmen jeg har sett. Men det er seriøs vold, og ikke et øyeblikk spekulativt. Jeg har sett andre filmer med mer vold, men volden The Passion of the Christ gjør noe med meg på en annen måte. At filmens innhold gjør sterkt inntrykk på mennesker, er ikke overraskende; det er selve meningen. Også påskens drama slik det er blitt presentert gjennom Bibelen og i kirkene hvert år, berører mennesker sterkt.»

Til det katolske nyhetsbyrået Zenit kommenterer Gibson selv anklagene om at filmen er for fiksert på volden mot Jesus: *«Det er ingen vold for voldens egen skyld i denne filmen. Men jeg synes ikke noen under tolv år bør se den (...) Den er ganske sterk. Jeg tror vi er blitt så vant til å se «søte» krusifikser på veggene at vi glemmer hva som egentlig skjedde. Det vil si, vi vet jo at Jesus ble pisket, at Han bar korset sitt, at Han fikk nagler banket gjennom hendene og føttene, men vi tenker sjelden på hva dette innebærer (...) Når jeg forstår hva Han gikk igjennom, selv på et menneskelig plan, fører det ikke bare til at jeg føler medlidenhet, jeg føler også en gjeld: Jeg vil betale Ham tilbake for hans store offer.»*

Allerede før filmen hadde verdenspremiere, var kommentatorer ute med påstander om at den skulle være antijødisk. Man har anklaget Gibson for å nøre opp under fordommer mot jødene som «Kristus-mordere». Men etter at filmen ble lansert askeonsdag i USA, har disse anklagene fått kraftig motbør. For andre, blant dem den ortodoks-jødiske filmkritikeren Michael Melved, fant verket uklanderlig i så henseende. Dette fant gjengklang hos leder for Vatikanets pressekontor, Joaquín Navarro-Valls: Filmen kan på ingen

Jesus (Jim Caviezel) tornekronet og med skitten purpurkappe i en scene fra filmen The Passion of the Christ, en film av Mel Gibson. © 2003 Icon Distribution Inc. Bilde: Philippe Antonello.

måte anses som antisemittisk. Han slutter seg til de andre i Vatikanet som har sett filmen og ytret sin mening, bl.a. lederen for Vatikanets Råd for massemediene, erkebiskop John Foley, og Troskongregasjonens *sottosegretario*, pater Augustine Di Noia.

Den katolske rosen av filmen gjør mer enn å bedyre at den ikke er for voldelig for eldre ungdom, eller at den ikke er antijødisk. Filipinske biskoper hyllet den: Den har samme effekt som «fire åndelige retretter» (hjelpeskop Bacani, Manila); den «fører oss tilbake til troen, får oss til å se på oss selv og innse hvordan våre egne synder har bidratt til Jesu smerter og lidelser» (erkebiskop Capalla, Davao). En annen ble særlig berørt av portrettet av Maria, så forenet med Kristus – «likesom i Zeffirellis «Jesus fra Nasaret» ser du at Maria venter på og tar selv del i Kristi offer» (militærbiskop Argüelles). Polens kardinal Glemp spådde at filmen ville bidra til at folk forstår meningen med Kristi komme bedre.

Hva Paven mener, får ingen lov til å vite. Før jul fikk han se filmen, og avga ingen kommentar for offentligheten. (Om det stemmer at noen i et ubevoktet øyeblikk overhørte en personlig ytring - «det var slik det var» - vet ikke vi.) I mars mottok han skuespilleren Jim Caviezel, som spiller Jesus, i privataudiens.

CT/KD

Likkledet i Torino

I 1389 var det skandale i kirken. Biskop Pierre d'Arcis i Troyes sendte et rasende brev til pave Klemens VII i Avignon hvor han skriver at i byen Lirey er det utstilt et klede hvor det er avbildet en mann forfra og bakfra, som om kledet hadde vært foldet over ham. Det blir utgitt for å være det kledet Jesus ble gravlagt i og hvor bildet av ham er blitt bevart sammen med blodet fra såret.

Brevet indikerte at dette var gjort bare av grådighet og for å tjene penger på naive pilegrimer, og helt uten noen form for fromhet. Kledet var falskneri, dyktig malt. Hans forgjenger, Lord Henry av Poitiers, hadde nøye undersøkt saken og funnet kunstneren som laget kledet, og denne har forklart hvordan det var blitt gjort. Paven måtte derfor ikke finne på å gi kledet noen form for godkjennelse eller autorisasjon.

Paven leste brevet og vedtok at kledet kunne æres som en representasjon av Jesu ekte likklede. Altså ikke noen erklæring om at det var ekte. Kledet havnet i 1453 hos hertug Louis av Savoy, og i 1578 havnet det i Torino, hvor det fremdeles oppbevares og er kjent som "Likkledet i Torino".

Og der skulle historien være slutt. Hva mer er det å fortelle? Faktisk ganske meget, dette kledet har fanget oppmerksomhet som få andre religiøse gjenstander fra middelalderen, det er skrevet hundrevis av bøker om det, og til tross for omfattende undersøkelser med det mest moderne tekniske utstyr er det stor strid om når det ble laget, hvordan den som laget har kunnet vite så

mange anatomiske og medisinske detaljer og, ikke minst, hvordan i all verden er det blitt laget, enten det er et falskneri fra middelalderen eller Jesu ekte likklede.

Fotografen

Kledet er av lin, 437 cm langt og 111 cm bredt. Det er bilde av en mann i helfigur, forfra og bakfra, som om kledet har vært foldet over ham. Selve bildet er brunaktig og ganske svakt. På hodet, i hendene, på føttene, i siden forfra og på ryggen er

det mørkere merker som ser ut som blod. Det er bildet av en som har blitt grusomt torturert, og det har gjort stort inntrykk på alle som har sett det.

Det første tegnet på at kledet var noe mer enn et vanlig maleri kom i 1898, da kledet var utstilt og for første gang skulle fotograferes. Fotografen, Secondo Pia, fikk sitt livs sjokk da han så negativene. I stedet for det svake, spøkelsesaktige ansiktet på kledet viste negativene et tydelig ansikt. Hans konklusjon var at kledet i seg selv var et fotografisk negativ, hans negativer brakte frem det positive bildet (se bildet av ansiktet på kledet og av negativene). Men hvordan i all verden kunne et slikt bilde ha blitt til?

Legene

Fotografiene av kledet skapte sensasjon. Ikke bare fordi bildet øyensynlig hadde same egenskaper som et fotografisk negativ, men også fordi mange flere fikk anledning til å studere det og analysere detaljer. Mange som kunne anatomi, så på det og oppdaget uventede detaljer,

som tilsynelatende gikk i strid med tradisjonen. Berømt er blodet etter naglemerkene som er i håndleddet, ikke i håndflaten som vanlig tradisjon vil ha det til. Det viser seg at hvis man hadde naglet en mann gjennom håndflaten, så er det ikke styrke nok til å bære vekten av kroppen, bare hvis naglene hadde vært gjennom benet i håndleddet så ville det kunne holde det oppe på korset. Andre detaljer er merkene etter piskeslagene på ryggen.

Skeptikere og troende

Resultatet av de første studiene gjorde at flere tidligere skeptiske forskere sto frem og mente at dette faktisk måtte være det likkleddet Jesus ble gravlagt i, det kunne ikke være noen annen forklaring. Det ble skandale. Og skeptikere sto frem. Den franske presten Cyr Ulysse Chevalier var middelalderekspert, og det var han som gjenoppdaget brevet fra biskop d'Arcis, sitert i innledningen. Frontene var altså litt uventet; vitenskapsmenn hevdet det var ekte, katolske prester hevdet det var et falsum. Kirken hadde jo sett mer enn nok av falske relikvier, og det er ikke overraskende at det fantes mange skeptikere nettopp der.

Hvor har det vært i alle årene?

Hvis dette var kledet Jesus var gravlagt i, hvor hadde det da vært før 1357, da det første gang ble utstilt i Lirey? Den som har gjort mest for å grave frem en mulig historie, er engelskmannen Ian Wilson. Han knyttet kledet til et annet klede som ble funnet innemurt i Edessa i 525 og som var et bilde av Frelseren "malt uten hånd". Dette skulle ha kommet til Edessa på Kristi tid og blitt gjemt i muren, da en senere hersker var motstander av kristendommen. Fra Edessa ble kledet fraktet til Konstantinopel i 944. Flere forteller at de har sett det der, den seneste er korsfareren Roger de Clari i 1203. I 1204 ble Konstantinopel plyndret av korsfarerne, og kledet forsvant ut av historien. Hvis det er det samme kledet som dukket opp i Lirey 150 år senere, hvor har det da vært? Kanskje hos middelalderkonspirasjonstenkernes yndlinger, tempelrid-

derne? Forbindelsen til dem er tynn, men den er der. I 1314 ble Tempelridderens stormester, Jacques de Molay, sammen med ordenens leder i Normandie, Geoffrey De Charnay, anklaget for kjetteri og brent. Dette siste navnet dukker opp igjen førti år senere under hundreårskrigen, da ridderen Geoffrey de Charny, med tilnavnet Den perfekte ridder, var en av de fremste franske krigere til han ble drept under slaget ved Poitiers i 1356. Og det var hans enke som viste frem kledet for første gang året etter. Tilfeldig? Eller er denne andre Geoffrey en slektning av tempelridderen og fikk kledet i forvaring?

Kjemikerne

Mange spørsmål var ubesvarte, et av de viktigste var hvordan kledet var blitt til. Var blodflekkene maling eller blod? Hva med de viktigste merkene, de som laget selve bildet og som hadde denne merkelige fotografiske effekten? I 1978 ble kledet underkastet en rekke spektroskopiske og fotografiske analyser. Forskerne mente at hvis det var atomer der, ville de finne dem. Resultatene ga imidlertid ingen avklaring. Blodflekkene er enten blod eller temperamaling, der er diskusjonen hard. Men de andre er vanskeligere. Det er ikke maling, det ser ut som selve linfibrene er blitt mørkere etter en dehydrering, som etter en oppvarming eller lignende. Igjen fører dette til diskusjon. En av verdens fremste eksperter, Walter McCrone, sier at dette også er maling. Andre sier, meget overbevisende, at de spor av maling som finnes der, ikke er nok til å forklare bildet. Så dette er fremdeles et mysterium.

Endelig avslørt?

En viktig test gjensto, en karbon14-datering av kledets alder. Lenge var metodene for dette ikke gode nok, men i 1987 ble det gitt tillatelse til at tre små biter av kledet kunne fjernes og dateres. Resultatet ble en kalddusj for alle "troende": Fra tre ulike laboratorier ble det hevdet at kledet var fra midten av 1300-tallet. Etter dette stilnet diskusjonen betraktelig. Mange har forsøkt å finne feil i dateringen, den mest trover-

dige er at resultatet er påvirket av en sterk bakteriell forurensning av nyere dato.

Oppsummering

Den beste oppsummering av kledets betydning er fra en preken Paven holdt 24. mai 1998: "Kledet er en utfordring til vår intelligens (...) Den mystiske fascinasjonen til kledet tvinger frem spørsmål om det hellige linet og det historiske livet til Jesus. Siden dette ikke er et trosspørsmål har Kirken ingen kompetanse til å ta stiling til de spørsmålene. Hun overlater til forskerne til å fortsette å undersøke så tilfredsstillende svar kan bli funnet til spørsmålene i forbindelse med dette kledet (...) For de troende er det aller viktigste at kledet er et speil av evangeliet."

Even Flood

Vil du lese mer om likkleddet?

Her er et lite utvalg fra den store mengde litteratur som finnes - anbefalt av artikkelforfatteren:

Ian Wilson: The Turin Shroud, 1978 (boken som for alvor gjorde kledet kjent).

Ian Wilson: The Blood and the Shroud, 1998 (oppdateringer og kommentarer om C14-dateringene).

Ian Wilson og Barry Schwartz: The Turin Shroud – The illustrated evidence, 2000 (oppsummering med flotte illustrasjoner)

Joe Nickel: Inquest on the Shroud of Turin, 1983 (den mest siterte skeptiske boken).

<http://www.shroud.com> (redigert av Barry Schwartz)

<http://www.freeinquiry.com/skeptic//shroud/> (den viktigste ressurs for skeptikere)

Pavens preken 24. mai 1998 finnes på www.vatican.va (Søkeord: Address at the Cathedral of Turin before the Shroud)

Fasteaksjonen 2004:

La din rettferdighet skje

Årets fasteaksjon bidrar til en mer rettferdig verden - ikke minst for Afrikas barn. (Foto: Dag A. Bårnes)

Fastetiden nærmer seg slutten, men vi vil likevel minne om årets nordiske, katolske fasteaksjon. Tema for fasteaksjonen fastsettes av den nordiske bispekonferanse, og er i år "La din rettferdighet skje". Inntektene fra fasteaksjonen i Norge går til Caritas' prosjekter i Uganda, Vietnam og Honduras.

Hiv/aids i Uganda

I Uganda slåss Caritas Norges partner – Caritas Uganda – for å be-

kjempe brennmerking og utstøtelse av hiv/aids-positive. Foruten tradisjonelle tiltak som forebyggende informasjonskampanjer og hjemmebaserte helsetjenester for kronisk syke, forsøker vi å inkludere hiv/aids-rammede familier i inntektsskapende tiltak. Det er nemlig en kjent sak at når en familie rammes av aids, går inntekten ned fordi den syke ikke kan jobbe, og de friske må stille for ham/henne. Dessuten får man nye utgifter til medisiner for

å behandle såkalte opportunistiske sykdommer – vanlige sykdommer som stadig angriper den hiv-positive som følge av redusert immunforsvar. Samtidig blir det viktigere enn noensinne å få riktig mat – med riktig ernæring holder den smittede seg frisk vesentlig lenger enn om han/hun er underernært.

Kvinner på landsbygda i Vietnam

Caritas Norge har arbeidet i fem landsbyer i Vietnam siden 1997,

da området ble rammet av tyfon og storflom. Det er innbyggerne sjøl som har definert at rismarkene må beskyttes slik at innbyggerne får nok mat, at barna må få gå på skole, at de må lære nye jordbruksmetoder, at de må skaffe seg kyr og vannbøfler, og at de må lære seg mer om helse spørsmål. Videre har de kommet fram til at de trenger elektrisitet og veier slik at de kan komme seg til markedet. Det er også innbyggerne sjøl som gjør jobben, med støtte fra Caritas Norge.

Demokrati og folkelig deltakelse i Honduras

I Honduras har kirken kjempet for at de fattige skal bli hørt og tatt hensyn til i den nasjonale politikken. Kirken har spilt en viktig rolle i å samle det sivile samfunn om dette målet. Caritas Norge har støttet utviklingstiltak i Honduras siden 1987. I samarbeid med Caritas-nettverket i Honduras arbeider Caritas Norge med et nasjonalt program hvor styrking av demokratiet og økt involvering av kvinner er i fokus.

Gjennom dette programmet ønsker vi å øke innflytelsen til de fattige og kvinner, slik at de får mulighet til å påvirke beslutninger og prosesser. Befolkningen i lokalsamfunnene får opplæring i sivile, politiske og sosiale rettigheter. De får støtte til å sette i gang utviklingstiltak som de selv tar initiativ til. På denne måten får de fattige mulighet til å bestemme over sin egen utvikling. En viktig faktor i samarbeidet med gras-

La din rettferdighet skje

FASTEAKSJONEN 2004

Det er fremdeles ikke for sent å bidra til årets fasteaksjon!
Send ditt bidrag til Caritas, kontonummer 8200.01.93433.
Merk innbetalingen "Fasteaksjonen 2004".

caritas

Caritas Norge, Postboks 5254 Majorstua, 0303 Oslo
Tlf. 23 33 43 60. E-post: caritas@caritas.no. www.caritas.no

rotorganisasjoner er det å styrke kvinners stilling i samfunnet. Det blir igangsatt tiltak som skal sikre kvinners deltagelse og innflytelse i andre organisasjoner i lokalsamfunnet.

Mer informasjon om prosjektene og landene finnes i CaritasINFO 1/04, og på Caritas' nye hjemmeside www.caritas.no. Har du ikke fått CaritasINFO, eller ønsker flere eksemplarer – kontakt Caritas på telefon: 23 33 43 60, faks: 23 33 43 61 eller e-post: caritas@caritas.no.

Kjære medkristne!

I fastetidens 40 dager før påske utfordrer Kirken oss bl. a. til solidaritet. Solidariteten omfatter alle mennesker; spesielt dem som lider nød. De nordiske biskoper har bestemt at årets fastetema skal være: "La din rettferdighet skje." Vi kan alle bidra til at Guds rettferdighet skjer.

Caritas er et av kirkens redskaper til å bekjempe urettferdighet og nød. Gjennom å støtte fasteaksjonen, støtter du opp om kirkens arbeid for at Guds rettferdighet skal skje.

Jeg oppfordrer dere alle til å bidra til årets fasteaksjon, og dermed vise at de som rammes av urettferdighet ikke er forlatt.

+ Gerhard Schwenzer SS.CC
Biskop i Oslo Katolske Bispedømme

Caritas Norge har fått sine egne hjemmesider!

På hjemmesidene finner du både informasjon om hva Caritas er og står for, informasjon om våre prosjekter og nyheter fra Caritas-arbeidet rundt om i verden. Det er også informasjon om aktuelle innsamlingsaksjoner, og mulighet for å registrere seg som giver, melde adresseforandring og mye annet.

- Vi håper hjemmesidene blir brukt både av våre givere, folk i menighetene og andre som ønsker informasjon om Caritas, bistandsarbeid og verden, sier webmaster Ingrid Rosendorf Joys.

- Besøk oss i cyberspace, adressen er lett å huske:

www.caritas.no

Norge

Rekordresultat for Adventsaksjonen 2003

Resultatet for Adventsaksjonen 2003 er omsider klart. Til sammen, med stor og god innsats fra barn og ungdom over hele landet, er det samlet inn 230.413 kroner – penger som i sin helhet går til Caritas' freds- og forsoningsarbeid på Sri Lanka. Eventuelle utgifter i forbindelse med innsamlingen dekkes av ungdomsgruppene selv. Dette er det beste resultatet for Adventsaksjonen noensinne.

De ansvarlige for aksjonen, Norges Unge Katolikkers Karitative Utvalg, ønsker å rette en stor takk til alle som har bidratt:

“Vi takker alle som har bidratt til aksjonen og alle som har gjort en innsats for å samle inn penger til dette viktige arbeidet. En særlig takk for innsatsen til alle unge katolikker rundt om i Norge! Innsatsen vår bærer frukter! Gratulerer med beste resultat for adventsaksjonen noensinne! NUK oppfordrer til fortsatt bønn for Caritas' arbeid for fred og forsoning på Sri Lanka.”

Adventsaksjonen er et årlig samarbeidsforetagende mellom Norges Unge Katolikker og Caritas Norge. Hvert år samler unge katolikker inn penger til et bestemt prosjekt i regi av Caritas.

Ingen utdeling fra St. Gudmunds legat/NKKFs utdanningsfond i år

Styret i St. Gudmunds legat sammenslått med Norges Katolske Kvinneforbunds utdanningsfond har besluttet at det ikke vil bli foretatt noen utdeling av støtte fra legatet i år. Grunnen til dette er at legatet på grunn av den lave renten har hatt svært liten avkastning i 2003. Styret ønsker derfor å vente med å utlyse muligheten for å søke om midler fra legatet til avkastningen bedrer seg. Styret vil også undersøke alternative plasseringsmuligheter for kapitalen for om mulig å få noe høyere avkastning.

Seminar om aktiviteter for barn i menigheten

Helgen 31. januar-1. februar avholdt pastoralrådet i Oslo Katolske Bispedømme et seminar i Mariagården, Oslo, for å sette fokus på barn i menigheten. Seminaret

tittel var “Aktiviteter for barn i menigheten – et praktisk seminar”. Det kom 41 deltagere fra 17 av bispedømmets 20 menigheter. Det var god spredning når det gjaldt alder og nasjonal tilhørighet. Seminaret hadde ni innledere som alle, på ulike måter, er aktive innen Kirkens barnearbeid.

Mellom innleggene var det lagt opp til samtale om strategier for barn i menighetene, der det blant annet ble snakket om hvilke behov menigheten har for hjelp til barnearbeidet. Fra delegatene kom det et samstemt ønske om at det arrangeres flere seminarer som fokuserer på Kirkens barnearbeid – det er viktig å lære, dele erfaringer og skape kontakt!

Leir er levende Kirke ☺

Påmeldingsfrist på NUKs sommerleire er 1. mai 2004!

NUK arrangerer barneleire i alle landsdeler i Norge, samt juniorleir, ungdomsleir, familieleir, ministrantleir og pilegrimsvandring for ungdom over 18 år. For mer informasjon, se www.nuk.no (kalender) eller ta kontakt med NUK på tlf. 23 21 95 40.

NUK vil informere om at Barneleir Nord har endret dato til 20. juni – 25. juni.

Vi minner om at påmeldingen er kun gyldig når påmeldingsgebyr, kr 250, er innbetalt kontonummer: 30001691399. Du kan melde deg på via internett eller på papir. Når du har mottatt bekreftelse om plass på sommerleir (i mai) må du snarest betale resten av deltakeravgiften til NUK. Hele deltakeravgiften må være innbetalt FØR leiren begynner.

Har du noen spørsmål om leir? Kontakt NUK!

Vi håper på et godt samarbeid med alle barn, ungdommer og foreldre i forbindelse med årets sommerleire!

www.nuk.no

Velkommen på leir!

Maristpatrene inviterer til**PINSERETRETT i stillhet**

Sted: Mariaholm
Tid: 28.-30.mai 2004

Tema:

Sammen med de første disiplene og Jesu mor kommer vi sammen for å be, mens vi venter Den Hellige Ånds komme, pinsedag.

Primært for:

Troende i samme alder (18-35 år) som de som samlet seg i bønn etter Jesu himmelfart, i følge Ap.gj.1,14

Hensikt:

Å bli mer vår for Den Hellige Ånds virke og be om veiledning foran de utfordringer som livet som kristen fører med seg.

Alle møter VEIVALG i livet:

Store valg – av studier, livsgjerning, livspartner, yrke. Mindre valg – av de evner vi vil utvikle eller de svakheter vi vil rette opp.

Form:

For det meste ignatiansk (rikelig tid til personlig betraktning i stillhet og tilbedelse).

Temaet blir presentert i korte impulser, som “sett med Marias øyne”. Slik blir den enkelte ledet til å “grunne i sitt hjerte” (Lk.2,19) over trosmysterier og egne troserfaringer. Derfor får alle eget rom.

Anledning til individuelle samtaler med veileder.

Ankomst: Fredag 28. mai kl.18.00

Avreise: Søndag 30. mai kl.15.00

Pris: Kr. 900,- (under 25 år kr.600,-) som betales ved ankomst.

Påmelding:

Helst før påske, men senest 26.april. Vennligst oppgi om du trenger skyss, el. har egen bil, evt.plass til andre.

Til: Maristene, Maristua, Kroken 15, 2010 Strømmen, rory.mulligan@katolsk.no, erik.ruud@katolsk.no eller tlf 63819376.

Viktig melding!

Katolikkers personnummer

Som meldt i forrige nummer av "Broen", har Stortinget vedtatt en lovendring som gjør at menighetenes medlemsregistre er utilstrekkelige som grunnlag for krav om tilskudd til Den katolske Kirke fra kommune og stat. Det tilskuddet det dreier seg om, er utregnet i forhold til antall katolikker sammenlignet med antall medlemmer i Statskirken (vi skal få like meget pr. person). Det er de offentlige samlede inntekter, deriblant våre egne katolikkers skatteinnbetalinger og moms, som dette tilskuddet kommer fra.

Nå får vi vite at Kirken fra og med neste år må opplyse om hvert medlems fullstendige fødselsnummer.

Det er altså snakk om det nummer som er fødselsdatoen vår + de fem tilleggsnumrene (personnummeret).

Vi kan protestere på at kravet innføres så raskt, men også dersom vi lykkes, blir det jo bare en utsettelse. Senere må vi oppfylle betingelsen likevel.

Dette blir ikke lett. Menighetene har ikke særlig mange slike fullstendige nummer registrert, fordi det tidligere ikke har vært et krav. Plutselig må vi ha for alle våre over 45 000 medlemmer. Når vi spør det offentlige om hjelp, da er det så som så - det er også meget arbeid for folkeregisteret.

Selv om vi spør folkeregisteret så vakkert vi bare kan, og godtgjør at vi spør for å oppfylle et lovpålegg, at datatilsynet sier at "fødselsnummer etter loven ikke er en sensitiv opplysning", og at personopplysningslovens § 12 sier at "Fødselsnummer og andre entydige identifikasjonsmidler kan bare nyttes i behandlingen når det er saklig behov for sikker identifisering og metoden er nødvendig for å oppnå slik identifisering," så innebærer ikke det at disse ansatte plutselig får mye mere tid.

Derfor denne oppfordring:

Vær så snill å opplys din menighet om din/familiens fullstendige, 11-sifrede fødselsnummer.

Du kan ringe det inn, eller sende det i brev (til din menighet, eller evt. til Oslo Katolske Bispedømme, Akersveien 5, 0177 Oslo), eller gi det til en prest eller ansatt på det lokale katolske menighetskontor!

Rapporter om presters sexovergrep i USA offentliggjort

Omlag fire prosent av alle prestene som har virket i USA mellom 1950 og 2002, har vært beskyldt for sexovergrep mot mindreårige. Det fremgår av den første landsdekkende studien om saken, melder det amerikanske katolske nyhetsbyrået CNS. Studien, som ble offentliggjort 27. februar, sier at 4 392 klerikere – hovedsakelig prester – er blitt beskyldt for overgrep mot 10 667 people. Hele 75 prosent dreier seg om årene 1960 til 1984. Legger sammen man alle prester som virket i USA i hele tidsrommet, blir det 109 694. Studien var forordnet av et granskingsorgan nedsatt av den amerikanske bispekonferanse.

Granskingsorganet, «the National Review Board», offentliggjorde samtidig en rapport om hva det selv har gjort for å granske sexovergrepene. Den sier at de skyldiges graverende synder og biskopelig unnfallenhet lot «Satans røyk» trenge inn i Kirken. «Som et resultat er Kirken selv også alvorlig såret. Dens evne til å tale klart og troverdig i moralske spørsmål er blitt alvorlig svekket».

Dommer Anne M. Burke

Granskingsorganet består av lekfolk og ledes av en dommer fra delstaten Illinois' appelldomstol, Anne M. Burke, og ble nedsatt i 2002. Krisen kan betraktes fra mange synsvinkler skriver granskerne, som likevel «tror at det dominerende paradigmet som karakteriserer krisen, er synden» - prester som begår alvorlig synd mot barn, og biskoper som begår alvorlig synd ved å unnlate «å beskytte sitt folk mot overgriperne».

Rapportene ligger på den amerikanske bispekonferanses websider (www.usccb.org/nrb/index.htm).

To ledende amerikanere i Vatikanet, kardinal J. Francis Stafford (tidligere erkebiskop av Denver) og erkebiskop John P. Foley (tidligere redaktør av Philadelphias katolske kirkeblad) hilste rapportene velkommen.

Omkring 700 prester og diakoner er blitt tatt ut av tjeneste i USA de siste to årene pga. forgåelser av seksuell natur.

I perioden 1950-2002 ble 615 prester etterforsket av amerikansk politi på grunn av påstander om seksuelle overgrep mot barn. Dette førte til at 217 av dem ble stilt for retten, og 138 funnet skyldig og dømt. De 615 prestene utgjør 14 % av de 4 351 som ble beskyldt for slike overgrep i perioden. Den lave prosentandelen skyldes tildels at langt fra alle anklager ble rapportert til politiet.

I to tredjedeler av tilfellene kom bispedømmenes eller ordenenes egen ledelse til at anklagene var plausible. Reaksjonene fordelte seg langs et spekter fra ingen reaksjon til suspensjon (avsettelse). I ti prosent av tilfellene der kirken anså det som sikkert at anklagene var berettiget, skjedde intet overhodet. I seks prosent av tilfellene fikk presten en reprimande, men fikk forsette i tjeneste som før. I 29 prosent av tilfellene ble presten suspendert.

Granskningsorganets 135 sider lange rapport gikk også inn på et emne som lenge har vært omstridt – ordinasjon av homofile. En seksjon på fire sider handler om «spesielle spørsmål knyttet til seksuell orientering». Der heter det: «Det at 81 prosent av de rapporterte ofre for presters sexovergrep var gutter, viser at krisen har vært karakterisert av homoseksuell adferd». I lys av det «kan ikke krisen vurderes uten at man tar for seg spørsmål knyttet til homofili».

Karen Terry, hovedetterforsker ved John Jay College of Criminal Justice i New York, som satte sammen dataene fra de forskjellige bispedømmer, forklarte at da hun og hennes etterforskere ville sette funnene inn i en større sammenheng, lot det seg ikke gjøre. De lette forgyves etter undersøkelser eller underlagsmateriale fra det amerikanske samfunn i sin alminnelighet eller fra andre trossamfunn – svært lite data foreligger. Intet annet trossamfunn eller nasjonal organisasjon har stilt sine arkiver til rådighet på en slik måte. Dermed er det vanskelig å sammenligne.

Noen uker før rapportene ble offentliggjort, hadde den private «Catholic League for Religious and Civil Rights» (www.catholicleague.org) sendt ut en studie som tok sikte på å finne et mulig sammenhengsgrunnlag. Også denne beklaget at lite systematisk forskning er blitt gjort, men redegjorde for det som foreligger. Materialet viser at problemet ikke er sær-katolsk, og at det kan være større i andre sammenhenger. De fleste seksuelle overgrep mot mindreårige forøves at mannlige nære slektninger, og det gjelder også om man regner med relative tall.

Dreper barn for å ta organer

- Vi kan bevise at barn blir drept for at organer kan bli tatt fra dem, sier nonner i Mosambik. En annen nonne ble nylig drept i samme by, kanskje på grunn av anklagene.

Saken begynte da en mann kom på døren til Hellig-Ånd-søsteren María Elida dos Santos i byen Nampula - og tilbød henne å kjøpe et barn. Mannen hadde tatt feil av nonnens bolig og huset til en person som angivelig kjøper og selger menneskeorganer. Sr. María Elida ble rystet, og bestemte seg for å gjøre noe med saken. Hun fikk med seg flere andre i landets katolske kirke på undersøkelsene.

Nå sier nonnen at hun kan dokumentere at barn er blitt kidnappet i området hvor hun arbeider, og at flere av dem senere er blitt funnet døde uten vitale organer. Det dreier seg om omtrent 80 barn som enten skal ha blitt drept, være savnet eller såvidt ha unnsuppet kidnappere, alle i Nampula-provinsen i Mosambik. Hun har blant annet lagt frem fotografier av fire barn som ble funnet uten viktige organer. Andre barn har vært sporløst forsvunnet i måneder.

Mosambiks justisminister Joaquim Madeira har erkjent at det foregår en "svært lukrativ" handel med organer fra barn. Han har beordret at saken i Nampula-provinsen blir etterforsket, melder ACI Prensa.

Noen ble skremt av søkelyset som er blitt satt mot den bestialske aktiviteten. Sr. María Elida mottok drapstrusler og måtte komme seg i skjul. Tre andre nonner ble også truet på livet.

- Det var såvidt vi kom oss levende fra et væpnet bakholdsangrep, fortalte de fire nonnene til radiostasjonen TSF.

Noen av barna i området følte seg så truet av en gjeng som angivelig er involvert i organhandelen, at de var nødt til å gjemme seg, skriver den katolske nyhetstjenesten ICN.

Saken tok en dramatisk vending da den brasilianske nonnen Doraci Edinger (53) ble funnet drept i Nampula. Hun tilhørte en annen orden, men var av samme nasjonalitet og virket i samme område som sr. María Elida. Seks personer ble ganske snart arrestert i forbindelse med drapet. Justisminister Joaquim Madeira har imidlertid nektet å svare på om det er noen forbindelse mellom mordet på Edinger og den angivelige organhandelen. Han sier imidlertid at det

fins bevis for at det blir handlet med barn i Mosambik.

- Vi arbeider i forhold til omtrent seks barn som skal ha unnsuppet sine kidnappere etter å ha vært savnet i uker eller måneder, opplyser Madeira til mosambikisk fjernsyn.

Paven passerer ny milepæl

Av de 264 pavene som har ledet Kirken, er det nå bare to som har regjert lenger enn den nåværende paven. Det melder KI. Den 14. mars hadde den 83 år gamle Johannes Paul II vært pave lenger enn Leo XIII, hvis pontifikat varte i 25 år og 5 måneder (1878-1903).

Den som har regjert lengst, er den aller første paven, den hellige Peter, som regjerte mellom 34 og 37 år. På «annenplass» kommer den salige Pius IX (1846-1878). Pontifikat: 31 år, 7 måneder og 22 dager.

Kardinal König død

Kardinal Franz König

Kardinal Franz König, tidligere erkebiskop av Wien (1956-1985), døde 13. mars. Han ble 98 år, og var kardinalkollegiets nest eldste medlem (etter kardinal Corrado Bafile), og den

eneste gjenlevende av de kardinalene som ble kreert av den salige pave Johannes XXIII (15. desember 1958). Han var medlem av forberedelseskomisjonen til Det annet Vatikankonsil (1962-65). Da konsilet trådte sammen, ble König innvalgt i den teologiske kommisjonen. Da Sekretariatet for ikke-troende ble opprettet i Vatikanet i 1965, ble König utnevnt til dets president. Han gikk av fra posten i 1980. Han deltok i konklavene i august og oktober 1978, og begge ganger var han en aktuell pavekandidat. Les mer på www.katolsk.no.

Tre kvinner får høye posisjoner i Vatikanet

Paven har utnevnt tre kvinner til toppverv i Vatikanet: To dager før og en dag etter den internasjonale kvinnedagen 8. mars. Kilder i Vatikanet sier at datoene var rene tilfel-

digheter, melder Vatikanradioens svenske program. Først kom det inn en amerikansk og en tysk kviinnelig teolog i den katolske internasjonale teologikommisjon, søster Sara Butler (Chicago, USA) og Barbara Hallersleben (Fribourg, Sveits). Den 9. mars utnevnte paven Mary Ann Glendon til president for det pavelige akademi for samfunnsvitenskapene. Jusprofessoren fra Harvard ledet Pavestolens delegasjon ved kvinnekongressen i Beijing i 1995.

Vatikanet advarer den svenske lutherske kirkeledelse

Kardinal Walter Kasper

Kardinal Walter Kasper har advart den svenske lutherske erkebiskopen, KG Hammar av Uppsala, mot de økumeniske konsekvenser det vil få dersom Svenska Kyrkan tar stilling for homofile ekteskap. Spørsmålet er til utredning i den svenske nasjonalkirken, og meget tyder på at det styres mot kirkelige «ekteviser» dersom homofilekteskap blir tillatt i Sverige.

- Ærede broder Hammar. Jeg ber Dem om å beakte de teologiske argumenter som ligger til grunn for vår felles tradisjon og at De tar ansvar for at de økumeniske relasjonene ikke blir skadet. Det skriver kardinal Kasper i sitt brev. Det er Svenska Kyrkan, ikke den katolske kirke, som har offentliggjort Vatikanets initiativ.

Den lutherske «Kyrkans Tidning» melder samtidig at det var Stockholms katolske biskop Anders Arborelius som i slutten av januar skrev til kardinal Kasper om debatten om homofile skal få inngå ekteskap i kirken.

- Vi ber for en mer enhetlig tro. Men i Sverige er det blitt vanskeligere i senere tid, ettersom så mange ledende personer så tydelig har tatt stilling for homoseksuelle ekteskap. Derfor ville det vært bra om Roma kunne uttale seg i dette spørsmålet, skriver Arborelius i brevet. Han skriver også at «Svenska kyrkan siden gammelt av dessverre alltid har hatt en tilbøyelighet til trofast å følge staten».

Rumenske katolikker ber EU hjelpe

Biskop Virgil Bercea

En katolsk biskop i Romania har bedt EU om ikke å innlemme landet i Den Europeiske Union før de kirkene som kommunistene fratok katolikkene, er blitt returnert. Det melder det katolske nyhetsbyrået CNS.

- Selv om kommunismen brøt sammen for 14 år siden, bryr ikke staten seg om å løse dette problemet, skriver den rumensk-byzantinske katolske biskop Virgil Bercea av Oradea Mare. - Vår kirke er fortsatt under press, og utsettes for administrativ diskriminering både på statlig og lokalt nivå, fortsetter brevet til EU. Østrite-katolikkene utsettes for trusler, vold og urett fremdeles, selv om kirken ble legalisert igjen i 1990, fremholder han.

Nigerias biskoper: Politikerne har sviktet

De nigerianske katolske biskoper mener at landets ledere har sviktet og lever ikke opp til folkets forventninger. Uttalelsen kom etter et nasjonalt bispemøte i mars. - Noen av våre ledere har en overdådig livsstil i grell kontrast til at mange nigerianere lider og dør av sult og feilernæring, skriver biskopene ifølge CNS. De oppfordrer til økonomiske omstruktureringer som setter folkets behov i sentrum.

Protest mot dommerutnevne i Argentina

En nyutnevnt høyesterettsdommer i Argentina, Carmen Argibay, har erklært seg selv om «militant ateist». Hun vil også ha løst opp på landets abortforbud, og mener at det er «hyklersk» ikke å diskutere saken når det angivelig skjer 500.000 illegale aborter i Argentina hvert år. Den katolske Kirke protesterer mot Argibays synspunkter, og viser til at grunnlovsrevisjonen av 1994 innførte livsvern fra unnfangelsen av. Det er allikevel frykt for at høyesterett med tiden kan få seg til å tolke grunnloven til ikke å handle om abort. Det melder nyhetsbyrået ACI Prensa. Regjeringen svarer på den katolske kritikken med å love at den neste høyesteretts-

dommeren som utnevnes, skal ha en «annen profil» enn Argibay.

Katolsk bekymring før sommerolympiaden

Athens katolske erkebiskop gir uttrykk for uro forut for de 28. olympiske leker i moderne tid, som gjennomføres i byen i august. Erkebiskop Nikolaos Foscolos, som også er president for den greske katolske bispekonferanse, retter sin kritikk mot landets ortodokse kirkeledere, som etter hans vurdering synes å ville ekskludere andre trossamfunn. Han hadde håpet at lekene ville ledsages av «økumenisk samarbeid» for å tilrettelegge for gudstjenester og annet for deltagere og besøkende, melder CNS. «Men holdningene til minoritetssamfunnene er andre her enn i andre vestlige land, og det har ikke vært særlig interesse i de mindre trossamfunnes rolle», sa han.

Under vinterlekene på Lillehammer i 1994 var samarbeidet mellom kirkesamfunnene meget godt.

Vatikanet kritiserer Kina

Kina bør offentliggjøre de anklager som eventuelt er rettet mot den kinesiske biskopen som ble arrestert i provinsen Heilongjiang den 5. mars. Pressetalsmann Joaquin Navarro-Valls sa den 10. mars at Vatikanet hadde funnet ut om arrestasjonen fra internasjonale nyhetsbyråer. «Hva enn anklagene mot den arresterte biskopen går ut på, bør de offentliggjøres, slik det skjer i enhver rettsstat», sa han. «Vatikanet har på sin side ingen grunn til å betvile prelatens uskyld». Den arresterte er den 45 år gamle biskop Wei Jingyi av Qiqihar. Et nyhetsbyrå som har meldt om arrestasjonen er UCANews, et asiatiske katolske nyhetsbyrå med hovedkvarter i Thailand. UCAN meldte at biskopen ble arrestert sammen med sin sjåfør og to utenlandske kirkelige besøkende. De tre siste ble raskt satt fri. Biskopen ble løslatt noen dager etter at Vatikanet protesterte.

Et annet katolske nyhetsbyrå, AsianNews, opplyser at biskop Weis pavetroenskap gjør at kommunistene mistenker ham for ulovlige «forbindelser med en fremmed makt». De troende i bispedømmet Qiqihar frykter at det neste som skjer, er at meget av hva de har klart å bygge opp, som seminarer og kirker, blir ødelagt. For noen måneder siden satte kinesiske myndigheter igang med en ny kampanje mot kristne undergrunns-

felleskap som unndrar seg regjeringskontroll. Er gruppen ikke registrert ved Byrået for Religiøse Anliggender, blir den ansett som illegal og ofte anklaget for å «undergrave den offentlige orden». I en rekke provinser (Fujian, Zhejiang, Indre Mongolia og Henan) presses nå undergrunnskristne for å få dem til å tilslutte seg en regimetro organisasjon. Den Patriotiske Forening, som den heter, har i oppdrag å se til at Den katolske Kirke i landet ikke er pavetro, men «fri».

Men en inndeling av katolikkene i to grupper, «undergrunns» (og pavetro) mot «patriotiske» (og regimetro), ville være alt for enkelt. For til tross for at kommunistene har forestilt seg Den Patriotiske Forening som et bolverk mot Roma, synes dette langt på vei å rakne innenfra. Omkring to tredjedeler av biskopene i Kinas «offentlige» katolske kirke er nå faktisk blitt anerkjent av Pavestolen, melder CWNNews fra Roma. Det innebærer både at de er pavetro, og at Vatikanet ikke har innvendinger mot at de utøver det bispeembede som en god del av dem har fått som følge av bispevielser uten pavelig forhåndsklarering. Dette fremgår av en fersk artikkel i *Civiltà Cattolica*, et jesuittidskrift som samarbeider tett med Vatikanets Statssekretariat. Forfatteren, pater Benoit Vermander SJ, anslår at det er mellom 12 og 15 millioner katolikker i Kina. Av de 79 biskopene i den «offisielle» kirke har 49 i det minste de facto godkjenning fra Vatikanet. Alle de 49 katolske biskoper for «undergrunnskirken» er naturlig nok også godkjent av Roma.

Vademecum for biskoper

I 1973, forrige gang Vatikanet satte opp en arbeidsbeskrivelse for biskoper, ble den 115 sider lang. Den oppdaterte «vademecum» som ble offentliggjort i mars, er på hele 301 sider, og gjennomgår en biskops ansvarsområder i minste detalj, fra seminarbesøk til bispedømmesynoder. Det melder nyhetsbyrået CNS. Det nye «Direktorium for biskopenes pastorale tjeneste» er forfattet av Kongregasjonen for Biskopene. Noe slående ved dokumentet er at dagens biskop også har en rekke oppgaver som utøves bispedømmets grenser.

I det store er hovedoppgavene de samme som Jesus gav sine apostler for 2000 år siden – å undervise, helliggjøre og lede de troende. Biskopen skal være en sympatisk og faderlig skikkelse, en dyktig kommunikator, overbevissende i sin presentasjon av Kirkens lære, god i kirkerett, alltid beredt til dialog med andre

kristne og med ikke-kristne trossamfunn. Han skal utrettelig studere teologi, overvåke formasjonsprogrammer, være et enhetens tegn og en som kan lege skandaler. Han skal fremme kall, forsvare menneskelivet og ekteskapet i det offentlige rom, være liturgisk leder, et eksempel på personlig hellighet, et aktivt medlem av bispekonferansen og konstant i sitt samarbeid med paven og den romerske kurie. I tillegg til den grundige gjennomgangen av oppgaver, står det at biskopen bør ta seg ordentlig fri både til retreat og til rekreasjon hvert år, og dessuten ha en arbeidsfri dag hver uke. (Gitt det store omfanget kan det kanskje være nødvendig for biskopene å benytte fridagene til å studere dette dokumentet?)

Ukrainske biskoper vil ha patriark

Kardinal Lubomyr Husar

De katolske ukrainske østretus-biskopene har uttalt at Vatikanet ikke må gi etter for «utpressing» fra ortodoks side om at den økumeniske dialog vil bli avbrutt dersom den ukrainsk-bysantinske katolske kirke skulle få et patriarkat. Ukrainsk-bysantinerne er den største av de katolske østkirkenes, og ledes nå av en stor-erkebiskop i Lviv, kardinal Lubomyr Husar. Det var også han som sendte ut uttalelsen på vegne av alle biskopene den 1. mars, melder CNS. Mange ukrainske katolikker «er uroet av, ja i mange tilfeller indignert over, at forhold som gjelder vår kirkes indre liv drøftes ikke i Kiev, Lviv eller i Roma, men i Moskva, og fremfor alt uten at vi selv får medvirke.»

Nye regler om nattverdsfeiring

Vatikanet vil offentliggjøre nye strikte normer om nattverdsfeiringen på skjærtorsdag. Det mener det engelske katolske ukeavisen *Catholic Herald* å vite. Avisens kilder mener at dokumentet vil få varig virkning på katolsk messefeiring i hele verden.

I september ble en kladd av dokumentet kjent ved en lekkasje. Men den endelige versjon kommer til å se annerledes ut. *Catholic Herald* melder at de nye normene vil ta for seg en rekke liturgiske spørsmål

som det i dag strides om innen Kirken. En sentral kilde opplyser at normene er del av Romas bestrebelse på å «høytideliggjøre» Messefeiringen og det som oppfattes som en svekket reverens for Eukaristien blant mange katolikker.

Piratkopier av Jesusfilm selger i Saudi-Arabia

Piratkopier av Mel Gibsons «The Passion of Christ» er salgssuksess i bakgatene i den saudiarabiske storbyen Jeddah. Kopiene stammer fra Øst-Asia. I Saudi-Arabia er ofte piratkopierte amerikanske filmer

på markedet lenge før de lovlige lanseres. Men det er ikke internasjonale copyrightlover som er årsak til storalarm hos politiet. I Saudi-Arabia er som kjent alt med tilknytning til kristendommen strengt forbudt, melder det østerrikske nyhetsbyrået Kathpress. Et enormt apparat hos det hemmelige politi og statspolitiet beskjeftiger seg med å oppspore innsmuglede Bibler, kors, ikoner, rosenkranser, andaktshefter, osv. Strengt straffer og/eller utvisning rammer de borgere eller fremmedarbeidere som knipes med slike ting.

Pavens bønneintensjoner

April

At det legges særlig vekt på solid forberedelse av prestekandidatene og videreutdanning av prestene.

At det kristne fellesskap må se hedningemisjon som tema til ettertanke og motiv for pastoral innsats.

Mai

At familien, grunnlagt på ekteskapet mellom mann og kvinne, må bli anerkjent som den grunnleggende enhet i det menneskelige fellesskap.

At de troende, ved jomfru Marias moderlige forbønn, må se eukaristien som hjertet og sjelen i kirkens misjonsvirksomhet.

Juni

At de kristne stadig må være seg bevisst sitt ansvar for å vitne om Guds kjærlighet overfor enkeltmennesker og hele menneskeheten.

At religionsfriheten, som er en grunnleggende menneskerettighet, må bli bedre respektert i Asia.

Offentlige tilskudd

Usaklig forskjellsbehandling av trossamfunn avdekket

En hemmelig muntlig avtale mellom Norge og Sverige har siden 80-tallet sikret den svenske kirken i Norge svært gunstig tilskudd fra stat og kommune i forhold til andre trossamfunn, meldte Verdens Gang i februar. Osloavisen kunne dessuten avsløre at ordningen de siste årene er blitt utvidet til den finske og islandske lutherske kirken i Norge.

Bakgrunnen til VGs avsløringer var menighetsbladet for St. Olav Domkirke i Oslo. Der var det redegjort for at menigheten ifjor tilfeldigvis oppdaget at Oslo Kommune, med ryggdekning fra Fylkesmann og Departement, i årevis hadde latt nevnte menigheter innhente offentlig statistikk over antallet landsmenn som bor i Oslo, og så regner som medlemmer like mange av dem (i prosent) som er medlemmer av de lutherske nasjonalkirkene i hjemlandet.

St. Olav menighet protesterte ikke på dette. For selv om det kan rettes kritikk mot måten ordningen ble etablert på, er den meget skikkelig og god. Den er bedre i samsvar med trossamfunnslovens målsetting for tilskudd enn den ordningen som kommunen har forutsatt at andre trosamfunn, blant annet katolikker, bruker. Målsettingen er nemlig at vi skal få like meget pr. katolikk bosatt i Norge som Den norske kirke får for hvert statskirkemenneske i Norge. Når kravet er av vi må kunne opplyse om alle katolikkers nåvæ-

rende korrekte navn, fødselsdato (og snart personnummer) og dagsaktuelle folkeregistrerte adresse, sier det seg selv at det offentlige sparer millionbeløp hvert år.

Derfor søkte St. Olav om tilskudd utregnet etter samme prinsipp som de lutherske. (Oslo katolske bispedømme akter å søke statstilskuddet etter samme prinsipper, og har innhentet ekstra statistikk fra menighetene for at dette skal bli mulig for 2004.) Men kommunen syntes ikke det var så opplagt at særordningen de aksepterer for nordiske lutheranere, også benyttes for utregning av hvor mange f.eks. østerrikske, spanske eller meksikanske katolikker Oslo har. (Ordningen kan bare benyttes for de deler av menigheten som er fra overveiende katolske land.) Avslaget betyr årlige tap på ca. 400.000 kr. Da klaget menigheten til Fylkesmannen og påpekte bl.a. at forskjellsbehandlingen strider mot menneskerettighetslovens anti-diskrimineringsbestemmelser.

Overraskelsen var stor da menigheten i januar mottok kopi av et brev fra Fylkesmannen til kommunen, der det stod at de hadde vedtatt å opprettholde kommunens avslag. Det var mange overraskelser i brevet. I begrunnelsen ble det vist til et brev Fylkesmannen hadde sendt kommunen: "Vurdering av tilskudd til trossamfunn på grunnlag av ny utregningsmåte". Brevet var ikke vedlagt. Menighetens ønske om å få det, er foreløpig ikke etterkommet. Dermed er det vanskelig å utforme klage. Videre var det ingen vurdering av menneskerettighetslovens bestemmelser. Det ble derimot vist til en lovendring fra desember.

Men endringen er ikke trådt i kraft, og selv om den lovstridig ble gitt tilbakevirkende kraft, angår den uansett ikke saken. Den verken opphever særordningen for de lutherske innvandrerkirkene eller foreskriver at like tilfeller ikke skal behandles slikt.

De ordninger som de lutherske nyter godt av, er i pakt med det lovgiverne ønsket da de vedtok trossamfunnsloven. Det ville være en urett mot dem å oppheve ordningen. Urimeligheten oppstår bare når det offentlige først i årevis holder for seg selv at noen er innvilget en slik løsning, og når katten er ute av sekken avviser å utvide dette til andre trossamfunn som av statistikkfaglige grunner kan benytte den.

St. Olav har derfor henvendt seg igjen til Fylkesmannen og bedt om skikkelig behandling av saken. Oslo Katolske Bispedømme følger med. Hvis forskjellsbehandlingen opphører, vil også andre storbymenigheter kunne bruke en bedre beregningsmåte av antall katolikker fra større innvandrergupper.

- CT

De mest aktuelle innvandrergupper som beregningsmåten kan anvendes på, er de fra overveiende katolske land som f.eks. Belgia, Frankrike, Irland, Italia, Litauen, Polen, Portugal, Spania, Østerrike, Kapp Verde, Den dominikanske republikk, Mexico, Guatemala, Argentina, Brasil, Chile, Colombia, Peru, og Filippinene.

"Umiddelbart synes (særordningen) i strid med Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, sier professor Ole Espersen ved Universitetet i København til VG. Han har gransket støtten til trossamfunn som kommisjonær i Østersjørådet, men understreker at han ikke var kjent med denne spesialordningen før VG kontaktet ham" (VG, 16.2. 2004). Stipendiat Njål Høstmælingen ved Senter for Menneskerettigheter ved Juridisk fakultet i Oslo mener det samme: Det offentlige linje "utgjør en usaklig forskjellsbehandling av ulike trossamfunn" (23.2.2004).

i likbilen

eller i himmelen?

Vi satt i bilen og kjørte i kø bak likbilen som skulle bringe morfar til kirkegården. "Hvor er morfar nå?" spurte et av barna i baksetet. Siden jeg hadde øynene festet på likbilen, svarte jeg: "Der, i den første bilen, den som er svart." "Det er likbilen", sa et av de andre barna. "Er ikke morfar i himmelen allikevel da?" spurte det første barnet igjen. "Jo da,..." så startet en lengere samtale som vi stadig vendte tilbake til. Vi snakket om kropp og sjel, om himmelen, helvete og skjærsilden, om gode og dårlige minner. Det er ikke lett å snakke om døden, hverken å forstå den eller å takle den følelsesmessig, men barn kan være veldig opptatte av døden.

Det er ikke bestandig lett å svare på barns uventete spørsmål. Noen krever forklaring av begreper som kropp og sjel, andre vekker så mye følelser hos oss selv, at vi ikke er istand til å svare godt. En jente (6) som mistet faren sin, spurte moren, som savnet mannen forferdelig: "Mamma, Gud kan jo alt. Hvorfor kan han da ikke sørge for at pappa kommer tilbake igjen?" Det er viktig å svare, også om det er vanskelig. Akkurat i slike øyeblikk blir barn kjent med grunnleggende livs- og trosbegreper. Samtidig som de må bli tatt seriøst i de følelsene de gir uttrykk for i sine spørsmål.

Derfor kan man kan godt komme med sine egne følelser også. Da kunne moren til denne jenta sagt: "Jeg savner også pappa forferdelig, og ønsket at han kunne komme tilbake. Dessverre har Gud gjort det slik at vi bare har ett liv her på jorden. Han vet nok best."

Det kan også komme spørsmål om hva som skjer med de som har vært slemme. (Noen kan tenke: Skal jeg møte min onkel som har misbrukt meg i himmelen?)

Barn bør ikke undervurderes. For eksempel det at mennesker består både av kropp og sjel, er begreper de vil oppdage betydningen av etter hvert. Det ligger i menneskets natur å søke etter sannheten. Derfor er det riktig å komme tilbake til spørsmål som har blitt stilt i uheldige øyeblikk, eller om som du senere har funnet et svar på. Men for å kunne fortelle noe til barn, må vi vite det selv først.

Hva er de grunnleggende sannhetene i vår tro om døden og livet etter døden?

- Hvert menneske består av både kropp (legeme) og sjel, som tilhører hverandre.
- Når livet på jorden er avsluttet, blir kroppen vår lagt i en grav eller blir kremert.
- Vi har respekt for kroppene til dem vi er glade i, og ærer dem med blomster og lys ved gravstenen.
- Vår sjel dør ikke, men forlater den jordiske virkeligheten.
- Når kroppen vår dør, respekterer Gud de valg vi har tatt før vi døde, om vi ville være hans venner og leve etter hans vilje eller ikke.
- Vår sjel vil komme til Gud og dele hans liv og lykke for alltid dersom vi har valgt å tro på ham og har forsøkt å leve etter hans vilje. Dette kalles *himmelen*.
- Dersom vi har valgt å ikke være venner med Gud, da kommer vår sjel til ikke å være med Gud, og vi vil ikke bli lykkelige. Dette kalles for *helvete*.
- Også om vi velger Guds vennskap før vi dør, lever vi ikke alltid opp til det. Tvert i mot snur vi oss kanskje regelmessig bort fra ham og fra vår neste. Da vil vi ikke være i stand til å leve med og i ham med det samme. Vi må vente litt og bli lutret. Dette kalles *skjærsilden*. Selv om den kan være smertelig, vil man allikevel være glad, fordi man vet at man skal være med Gud.

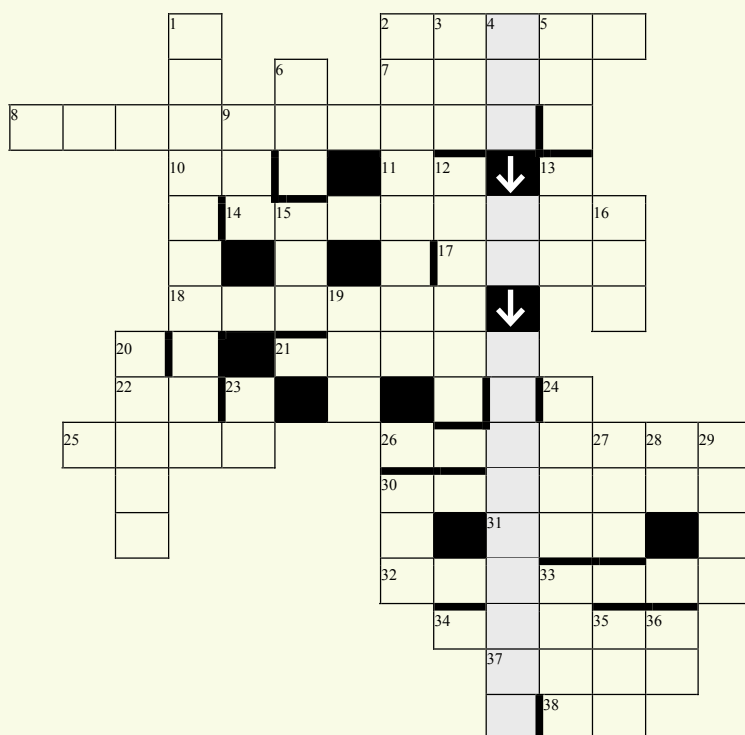
- Dette er ikke ubarmhjertighet. Det er noe riktig. Vi klarer ikke å leve med og i Gud før vi er helt i stand til det og lutret fra det som ikke er av Gud i oss.
- Menneskene, som lever på jorden, kan hjelpe sjelene i skjærsilden ved å be for dem, lese messe for dem og ofre gode gjerninger for dem. Dette er viktigere enn blomster ved gravstenen.
- Det er ikke opp til oss å dømme hvor menneskenes sjel er etter døden, men Kirken kan si oss at noen mennesker med sikkerhet er i himmelen (helgener), og vi kan be dem å be for oss.
- Mennesker som ikke har hatt muligheten for å kjenne Gud fullt ut, men som med ærlighet har søkt etter ham og fulgt hans vilje gjennom å lytte til sin samvittighet, har ikke valgt seg bort fra Gud. Derfor lever vi håpet om at også de en gang skal få være med Gud.
- Ved tidenes ende vil vår kropp og sjel på en uforklarlig måte bli forenet igjen. Vi skal bli som den oppstandene Kristus. Maria har allerede dette underfulle privilegiet.
- Reinkarnasjonen (læren som sier at sjelen fødes om og om igjen inntil den frelser seg selv) stemmer ikke med det at Jesus kom for å frelse oss. Reinkarnasjon stemmer heller ikke overens med vår oppfattelse av hva som er en person. Den er unik, ugentagelig, med en egen kropp og sjel.

Naturligvis er noen av disse begrepene noe vanskelige til å forstå. Men om vi forsøker å gi våre barn sannheten i respekt for deres personlighet, bør våre svar være i overensstemmelse med disse grunnbegrepene og ikke i strid med dem, selv om de blir forklart på en enkel måte.

Marieke van den Berg

Det Kateketisk Senter

1 Finn ut hva Jesus sa ved å finne løsningsordet

Vannrett:

2. Forrådte Ham
7. Farve
8. Grunnen til at Jesus gikk i døden for oss
10. Hvilken time døde Jesus
11. To like
14. Kom først til graven
17. Ble Jesus lagt i
18. Skrukker
21. Han eide Jesu grav
22. 1
25. Ble veltet foran graven
26. Dømte Jesus
30. Der ble Jesus korsfestet
31. Gjør Jesus i Getsemane
32. Dit skal den angrende røveren
34. Stod ved korset
37. Vårt seiersmerke
38. Månefase

Loddrett:

1. Satte de på Hans hode
2. Stod ved Jesu kors
3. Den stille ...
4. Løsningsordet (tre ord.)
5. Bygde Noa
6. Stoffet som Jesu likklede var laget av
9. Dødt menneske
12. Gjorde Judas
13. Elte
15. Skal drikkes i himmelen
16. Stammor
19. Øverste del av Kirken
20. Fornektet Jesus
23. 1
24. Lå graven i
27. Stjeler
28. Ikke inn
29. Papir, sten og ...
30. Stor åpning
33. Broren til Moses
35. Fra Irland
36. Aksjeselskap

2 Finn fem feil!!!

Regnskapet for 2003

Økonomisk var 2003 på det jevne og totalt sett et godt år. De vanlige *inntektene* (fra staten, menigheter/enkelt personer og Tyskland) økte med 2 mill. og summerte seg til 15 mill.

Den viktigste årsak til økningen var at statstilskuddet ble hevet med ca. 1,7 mill. (tilskuddet per person økte fra 231 til 269 kroner). Det er nok en engangshendelse; året før stod tilskuddet stille.

Tilskudd fra menighetene økte med 200.000 til nesten 1,8 mill. I tillegg kom i fjor noe nytt: Gjennom avtalegiro/skattefradragsordningen har enkelt personer gitt til sammen kr. 161.000 til OKB, noe som kanskje er det mest gledelige ved regnskapet. Ser vi disse inntekter under ett, overstiger de tilskuddene til den vanlige drift fra Tyskland.

Men gaver fra Tyskland er fortsatt avgjørende for at vi skal holde hodet over vannet. Til den vanlige drift ga de oss 1,6 mill. I tillegg ga de 2,7 mill. som ble overført direkte til menigheter; tilskudd til kirkebygg, presteboliger, biler for prester osv. Uten disse 4.3 mill. ville vi ikke klart å bygge kirke i Askim. Dessverre er vi varslet om at katolikken i Tyskland er nødt til å redusere sine bidrag til Norge ytterligere.

Utgiftene holdt seg på samme nivå som i 2002 og endte på 14 mill. De omfatter bl.a. tilskudd til menigheter på 2,5 mill., og det meste gikk til kirken i Askim. Ser vi bort fra tilskudd til ekstern virksomhet, lå OKBs egne driftsutgifter godt under fjorårets nivå.

Resultatet bedret seg følgelig med 2 mill., og mens driften i 2002 hadde underskudd på 1 mill., ga den i 2003 overskudd på samme beløp. Med renter og særskilte poster ble årsresultatet 1.168.000, noe som absolutt er gledelig. Men det gir ikke pusterom. Til høsten skal menigheten i Larvik bygge ny kirke. Dette vil kreve alt av årets og neste års overskudd.

Det tilfredsstillende resultat har ikke minst sammenheng med en gjennomgående forsiktighet i økonomien. Det er mye vi gjerne

skulle gjøre, men som vi til nå ikke har sett oss råd til – f.eks. bør Familiesenteret utvide sine oppgaver for å kunne komme i møte det store behovet.

Til slutt vil vi minne om at OKB har tilrettelagt et eget *fond for bygg og særskilte formål*, som skal bygges opp av testamentariske og andre gaver. Vi vil sterkt anmode alle som har muligheten til det om å bidra til dette viktige fondet.

Ulrik Sverdrup-Thygeson
Kansellist

	Resultat 2001	Resultat 2002	Budsjett 2003	Resultat 2003
INNETEKTER				
Statstilskudd	8 732 955	8 896 734	10 560 000	10 564 706
Bonifatius Werk m.fl.	675 619	715 026	400 000	675 692
Menighetsbidrag	1 399 778	1 581 484	1 760 000	1 778 956
Tilskudd prestelønn	564 796	551 213	473 000	681 296
Tilskudd prestestudenter	442 724	551 253	737 000	507 423
Andre inntekter og gaver	181 093	274 763	300 000	395 512
Refusjoner fra menigheter m.fl.	302 708	106 532	80 000	137 337
Innbet. til særskilte formål	299 244	278 046	-	272 085
SUM INNETEKTER	12 598 918	12 955 051	14 310 000	15 013 007
KOSTNADER				
Administrasjon OKB	-4 284 003	-4 856 656	-5 805 000	-4 701 002
Administrasjon A-5 og A-16	-1 516 635	-1 644 494	-1 808 000	-1 565 287
Råd og kommisjoner	-283 909	-223 906	-347 000	-261 142
Drift og anskaffelse eiendommer	-30 191	-100 443	-54 000	-173 851
Informasjoner og publikasjoner	-2 400 434	-2 948 667	-3 210 000	-2 754 084
Andre tilskudd	-2 203 454	-3 862 564	-2 635 000	-4 135 176
Tap på fordringer	-749	-38 100	-	-111
Utbetalt til særskilte formål	-433 993	-346 686	-	-421 788
SUM DRIFTSKOSTNADER	-11 153 367	-14 021 517	-13 859 000	-14 012 439
DRIFTSRESULTAT	1 445 551	-1 066 466	451 000	1 000 568
NETTO FINANS	290 243	254 793	200 000	135 619
NETTO SÆRSKILTE POSTER	1 479 369	122 866	-	31 928
ÅRSRESULTAT	3 215 164	-688 806	651 000	1 168 115

Rocknes-havariet: St. Paul menighet glad for å kunne hjelpe

Mandag den 19. januar gikk skipet Rocknes på en grunne i Vatllestraumen utenfor Bergen og kantret etter kort tid. Av mannskapet døde 18, og de fleste av disse var filippinere og katolikker. Siden så mange av de omkomne var katolikker, ble St. Paul menighet i Bergen allerede fra starten dradd inn i det som skjedde.

Den filippinske kontaktpersonen i menigheten, Virginia Capati, ble fra første stund involvert. Hver dag i flere uker brukte hun brukt storparten av sin tid på de som er blitt berørt av ulykken, godt støttet av sin mann og flere andre filippinere.

De første dagene dreide set seg mest om de overlevende, som også i stor grad var filippinere. Disse fikk snakke med landsmenn her i byen, fikk servert filippinsk mat og møtte stor omsorg fra den store filippinske gruppen i vår menighet. For at de skulle få best mulig oppfølging, ba vi også F. Nick Lagumbay, filippinsk prest med bosted i Oslo, om å komme til Bergen. Han var her i tre dager, snakket mye med de overlevende, feiret messe sammen med dem og preket også på den første minnemessen i St. Paul kirke, fredag 23. januar.

29. januar var det en gripende minnestund i Vatllestraumen, der vår sogneprest var med, og flere ganger ble de av-

døde velsignet på Haukeland sykehus før de ble sendt med fly til Filippinene.

Allerede før vi var sammen i den første minnemessen for å be for de avdøde, for deres familier og for de overlevende, antydte biskop Hagesæther i Den norske kirke at det skulle være en mer offisiell kirkelig markering av forliset ved en senere anledning. Men etter som man begynte å planlegge denne andre kirkelige markeringen av ulykken, ble det stadig tydeligere at det ikke ville være vellykket å invitere disse 30 pårørende fra Filippinene til en protestantisk gudstjeneste – de ville ikke føle seg hjemme der.

Det ble derfor både fra rederiet, fra Den norske kirke og fra alle andre hold sagt at også denne andre, mer offisielle minnegudstjenesten måtte være en katolsk messe. Dette førte til svært mye ekstra arbeid med planleggingsmøter hver dag for å legge til rette for at messen skulle fungere best mulig for pårørende, lokale hjelpemannskaper, rederiet, det offisielle Norge, den filippinske ambassadøren osv., og for at samarbeidet med den lutherske kirke skulle fungere best mulig. Biskop Gerhard Schwenzer SS.CC ga tilatelse til at den lutherske biskop i Bergen, Ole D. Hagesæther, kunne holde prekenen i messen. Den filippinske sogneadministrator i Kristiansund og sogneprest i Molde, fader Pablo "Paul" Tacder Dagangon, kom for å hjelpe til med arbeidet og

bidro under blant annet rekviemmessene – som på alle måter ble en fin og verdig stund.

Vi har her klippet litt av BT's artikkel om messen (31. januar):

"Her er justisminister Odd Einar Dørum, Bergens ordfører Herman Friele, Filippinenes ambassadør Victoria Bataclan og biskop Ole D. Hagesæther. Her er brannmenn og politimenn i uniform, fire katolske nonner med hvite skaut og mørkeblå kapper og sortkledde pårørende som har reist helt fra Filippinene."

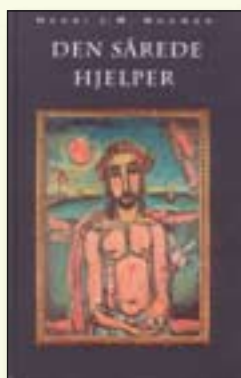
"Representantene fra det offisielle Norge vart tydelig preget etter minnegudstjenesten i går. – Nærheten og fellesskapet som føles i en så spesiell og tragisk situasjon gjør sterkt inntrykk, sier justisminister Odd Einar Dørum til BT etter messen."

"Biskop Ole D. Hagesæther er spesielt fornøyd med at den katolske messen også virket inkluderende for ikke-katolikker. – Det var en flott seremoni av økumenisk karakter der to kirkesamfunn søker sammen, mener han."

Vi i St. Paul menighet er glade for å ha kunnet gjøre en innsats etter denne tragiske hendelsen; ved å be for de avdøde, trøste de etterlatte best mulig og legge til rette for at vår by og vårt land skulle få anledning til å legge smerten ved denne store ulykken frem for Gud.

P. Oddvar Moi
Kapellan i St. Paul menighet

Henri J. Nouwen:

Den sårede hjelper -hvordan vi med vår sårbarhet kan bli en kilde til liv for andre

Luther Forlag 2004
Oversatt av Heidi Schmidt
Forord av Per Arne Dahl
Kr. 218.-

Henri J. Nouwen er en anerkjent forfatter og har i løpet av sin livstid skrevet et førtitalt bøker. Luther forlag har nå æren av å ha gitt ut en riktig perle i norsk oversettelse. Boken "Den sårede hjelper" burde tale til enhver leser som søker et meningsfullt liv eller vil finne en lett tilgjengelig bok som gave til andre.

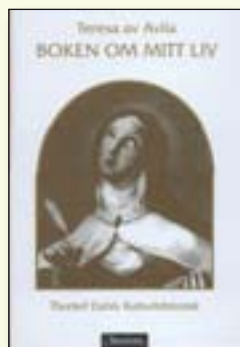
Bokens gjennomgående tema er tjeneste i en rotløs og forvillet verden. I første delen av boken beskriver forfatteren det han kaller "atomalderens menneske". Det er det historieløse mennesket som bare overlever og ikke har håp for fremtiden. Anvendt i en kristen sammenheng, minner Nouwen oss på at det kristne språket har mistet sin kraft på atomaldermennesket, for det forutsetter at mottageren opplever seg selv som del av en historisk og meningsfull sammenheng – noe atomaldermennesket ikke gjør. Nouwen karakteriserer det som bærer av en fragmentert ideologi, der alt er relativt og det ikke lenger går an å tro at noe er riktig og rett, alltid og over alt.

Bokens andre del handler hovedsaklig om lederskap, og Nouwen betoner uopphørlig at fremtidens åndelige leder er den som hjelper sitt medmenneske til å orientere seg i dets eget indre - den som hjelper andre til å finne kilden til liv og

gjenkjenne Guds verk i eget liv. Nouwen er klar og konsis – han motsetter seg all herlighetsteologi og fremmer en "ærlighetsteologi", og helt etter Kristi ord fremmer han at det kun er sannheten som setter oss fri.

Bokens tema kan uttrykkes i to ord: Sannhet og sårbarhet. Tittelen "Den sårede hjelperen" er svært talende. I Nouwens syn på lederskap er sårbarheten avgjørende. Sårbarhet er ikke det samme som svakhet, skriver Nouwen, men innebærer begynnelsen på en ny slags styrke. Det er kun den som har lært å kjenne og integrert sine sår som kan lede og hjelpe sine medmennesker.

Magdalena Sandgren

Teresa av Avila:

Boken om mitt liv
Thorleif Dahls Kulturbibliotek
Aschehoug 2003
Kr. 369.-

ENDELIG ER DEN HER – den norske utgaven av den hellige Teresa av Avilas selvbiografi. *Boken om mit liv* er en av den "åndelige" litteraturs store klassikere.

Teresa (1515-1582) levde under den spanske gullalder, da landet både var i ferd med å legge den nye verden under seg og sto på høyden av sin politiske makt. Religiøst sett befant Spania seg likevel i samme situasjon som resten av Den katolske Kirke i tiden omkring reformasjonen, med stor ytre makt, men med svekket indre liv. Likevel frembrakte Spania flere av den katolske motreformasjonens ledende

skikkelser. En av dem var Teresa av Avila, hvis livsoppgave ble å reformere karmelitterordenen; en annen var Johannes av Korset, som ble hennes nærmeste medarbeider i dette prosjektet.

Noe av gleden ved å lese *Boken om mitt liv* er å følge med i Teresas livlige og samtidig dypt hengivne beretning om hvorledes Herren ledet henne på sine veier, fra hun var en vakker, munter og eventyrlysten ungpige til hun ble Hans aller mest trofaste tjenerinne, som grunnlegger av de uskodde karmelittenes orden. Hun skrev ikke boken på eget initiativ; tvert imot ble hun pålagt å skrive den av sine skriftefedre for at de skulle få innblikk i hennes særpregede åndelige opplevelser og vurdere om de var i overensstemmelse med Kirkens tro eller ikke.

Hun måtte skrive i ledige øyeblikk, mellom sine mange gjøremål i og utenfor klosteret. Nettopp denne travle arbeidsdagen har nok bidratt til bokens friske og livlige stil. Språket svinger mellom daglig tale og høytidelige vendinger når hun henvender seg til Vår Herre midt i teksten. Hennes inderligste ønske er at boken skal vise andre hvilke nådegaver Herren har gitt henne, for at det skal være til hjelp og oppmuntring for andre.

Hun skrev flere bøker senere, blant andre *Den indre borg*, som nærmest er en lærebok i mystisk teologi, men *Boken om mitt liv* er hennes mest populære litterære verk. Sammen med Cervantes' *Don Quixote* er den bok som er mest lest på spansk gjennom tidene.

Det er en glede og en fornøyelse at denne boken nå foreligger på norsk. Olaug Berdals oversettelse fra Teresas 1500-talls spanske er førsteklasses og er en bragd i seg selv.

Mette Nygård

Sr. Anne Bente Hadland OP og Magdalene Thomassen (red.):

**Lidelse og omsorg ved livets slutt
-en debattbok om eutanasi**
St. Olav Forlag 2004
Kr. 240.-

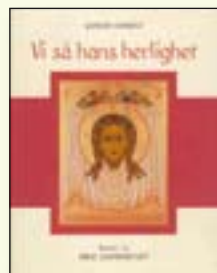
Foranledningen til denne boken er hyrdebrevet fra Nordens katolske biskoper – Omsorg for livet – som ble offentliggjort i februar 2002. Hyrdebrevet omhandler behandling og pleie i livets slutfase, derunder problemet eutanasi. Etter at brevet var offentliggjort ble det holdt et seminar hvor inviterte foredragsholdere belyste hyrdebrevets problemstillinger fra forskjellige perspektiver. Flere av artiklene i boken springer ut av disse foredragene. Siktemålet med artikkelsamlingen er å gå inn i den allmenne eutanasi-debatten ved å rette søkelyset mot situasjonsanalyser og argumenter som står sentralt, og la forfatterens kunnskaper, erfaringer og refleksjoner fra feltet gi innspill til videre meningsutveksling.

Helene Pande, legespesialist med mangeårig erfaring fra palliativ medisin, bidrar med bokens to første artikler – den første om begrepsavklaring og den andre om palliativ medisin. Wenche Mohr, sykepleier med blant annet ti års erfaring som smertesykepleier fra Radiumhospitalet samt leder for pleietjenesten i Fransiskushjelpen, skriver om Fransiskushjelpens pleie og omsorg for døende. Susanne Carlenius, teolog og sykepleier på Hospice Lovisenberg, deler sine erfaringer, kunn-

skaper og refleksjoner om pleie ved livets slutt. P. Olav Müller SS.CC, pensjonert picpuspater med lang pastoral og sjelsesørgerisk erfaring, bidrar med sine refleksjoner rundt sjelsorg ved livets slutt. Øyvind Baune, professor i filosofi ved Universitetet i Oslo, stiller spørsmålet "Argumenter for eutanasi – holder de?" Bergljot Børresen, dr. med. vet. med forskerbakgrunn i klinisk farmakologi, med spesiell vekt på smertebehandling, utfordrer leserne blant annet på begrepene "personlighetsutvikling" og "livskvalitet". P. Erwin Bischofberger, jesuittpater og spesialist i medisinsk etikk, ser på eutanasidebatten i et menneskesynperspektiv. Som tillegg bakerst i boken kan man blant annet finne biskopenes hyrdebrev.

Et fellestrekk ved artiklene i samlingen er at forfatterne deler av sine kunnskaper og erfaringer på en måte som både opplyser, nyanserer og av og til overrasker. Spørsmålet om eutanasi krever et helhetlig perspektiv og et gjennomtenkt syn på mennesket, livet og døden, og denne boken er et viktig bidrag i så måte.

Fra bokens forord / KD

Gunnar Danbolt:

**Vi så hans herlighet
-Ikoner av Hæge Aasmundtveit**
Avenir Forlag 2003
Kr. 298.-

I følge tradisjonen er ikonen et vindu mot himmelen. I møtet med østkirken må vi revidere vårt syn på hvordan vi møter det guddommelige. Vi makter ofte ikke å se bortenfor det jordiske og fornemme ånden i en ikon som er malt i bønn.

Derfor er Gunnar Danbolts bok velkommen. I den får vi ta del i et rikt utvalg ikoner malt av Hæge Aasmundtveit de siste 25 år. Boken følger kirkeåret og presenterer utover de store høytidene, også et par helgener. Det handler om de hellige Olav, Andreas, Laurentius, Franciskus og flere andre. I utvalget er det både "kjente" ikonmotive, men også for meg helt nye. Deriblant motiver som "Mysteriets nattverd" og "De rettferdige sjeler i Guds hånd". Det er en bok som både lokker til lesning og meditasjon, og den er samtidig en sann fryd å bla igjennom, takket være de mange og vakre illustrasjonene.

I bokens begynnelse gis en utførlig historisk og teologisk introduksjon til tradisjonen med å formidle evangeliet gjennom ikoner. Leserene får del i den lange tradisjonen det er å be foran ikonen, og det holdes frem at ikonen ikke er et kunstverk ute bønn. Ikonen blir til under bønn og formidler den himmelske verden i møtet mellom den bedende og ikonen. Hæge Aasmundtveit illustrerer dette i boken gjennom å fortelle at en kunsthistoriker en gang skrev at han antok at hun hadde god kjennskap til Athos-tradisjonen med den game Jesus-bønnen. Dette var bare en antagelse, men faktum var at ikonmaleren hadde bedt denne bønningen under produksjonen av alle sine ikoner. Ikonen er således lang mer enn et vanlig maleri, og i et intervju gir hun uttrykk for noe av kjernen i ikonmalertradisjonen:

"Å gjenspeile noe av Kristi makeløse skjønnhet i det som blir til mellom hendene mine, er gave og mysterium - og nåde. Ikonmalerens bønn er at de hender som maler må få være et redskap slik at kunnskapen om Guds herlighet som stråler i Kristi ansikt skal lyse frem".

Magdalena Sandgren

FREDAG DEN 7. FEBRUAR kom to nye filippinske sekularprester til Oslo Katolske Bispedømme. De er begge erfarne sogneprester og kommer til Norge for å virke i sjelesorgen blant filippinere i noen år. De bor nå i Mariagården, Akersveien 16 B, 0177 Oslo.

Fader Melgabar Necio Enero

Fader **Melgabar ("Mel") Necio Enero** er født i Baybay (bispedømmet Maasin) den 6. januar 1966. Han ble presteviet den

4. november 1996 i Baybay, Leyte. Mellom 1999 og februar 2004 har han vært sogneprest for menigheten Our Lady of Remedies i Makinhas i Baybay.

Fader Amando Bergantino Alfaro

Fader **Amando (Boy) Bergantino Alfaro jr.** er født i Iloilo den 4. februar 1968 men oppvokst i Cabali-an (som idag heter San Jose)

i provinsen Southern Leyte. Han ble presteviet den 4. april 1995 i San Juan. Han var første sogneprest for en nyopprettet menighet, Saint James the Apostle i Cahagnaan, Matalom, fra 16. juli 2000 til 16. februar 2004.

De to prestene slutter seg til fader **Nicolas V. Lagumbay**, som har virket i Oslo Katolske Bispedømme siden 1997 og har vært alene om den filippinske sjelesorg etter februar i fjor. Fader Lagumbay skal senere vende tilbake til Filippinerne etter at "avløserne" er kommet tilstrekkelig inn i arbeidet.

P. MICHAEL SEBAMALAI PERERA O.M.I. forlot den 2. mars Norge og dro tilbake til sitt hjemland Sri Lanka, grunnet det norske klimaet. Han ankom Norge i juni 2003, sammen med sin medbror p. Jagath Premanath Gunapala.

P. Perera, som tilhører ordenen *oblatfedrene*, har i tiden i Norge drevet sjelesorg blant tamiler i Oslo og Fredrikstad.

Når p. Perera nå har forlatt Norge, har vi fire øvrige oblatfedre i landet: P. Teodor Famula og p. Piotr Pisarek fra Polen har ansvar for sjelesorgen i de fire Østfold-menighetene (Fredrikstad, Askim, Moss, Halden) og danner en liten kommunitet i Fredrikstad. P. Iruthayanathan ("Iru") Pethuruppillai fra Sri Lanka er kapellan i St. Olav menighet i Oslo og arbeider dessuten som sjelesørger for familier. P. Jagath Premanath Gunapala er fra januar 2004 bosatt i Bergen for norskopplæring og pastoralt arbeid blant tamiler/engelskspråklige i Bergen by og Vestlandet forøvrig.

DEN 5. FEBRUAR ankom den polske picpuspater **Pawel Piotr Wiech SS.CC.** Norge. P. Wiech tilhører den polske provins av picpuskongregasjonen, men vil en periode bo sammen med picpusene av den tyske provins i Kristiansand, der han i første omgang skal konsentrere seg om opplæring i norsk språk og kultur.

P. Pawel Piotr Wiech SS.CC

P. Wiech er født 24. november 1972 i Rzeszow, som ligger sør-øst i Polen. Han avga sine evige løfter 10. mai 1998 i Polanica Zdroj

og ble presteviet 29. mai 1999 i erkebispedømmet Wroclaw.

Den polske provins av picpuskongregasjonen etablerte seg i Norge i 1986. Foruten p. Wiech er det for tiden tre andre polske picpuspatre i Norge: P. Gerard Filak (sjelesørger for polakker i Oslo Katolske Bispedømme), p. Janusz Fura (sogneprest i Drammen) og p. Robert Kanoza (sogneprest i Hamar).

Kongregasjonens tyske provins etablerte seg i Norge i 1920. I dag bor tre tyske picpuspatre i kommunitet i Kristiansand: p. Heinz-Josef Catrein (moderator for pastorateamet), p. Arne M. Kirsebom (superior) og p. Olav Müller.

Også to av våre biskoper, biskop Gerhard Schwenzer SS.CC av Oslo og biskop-prelat Georg Müller

SS.CC av Trondheim er picpuspatre tilhørende den tyske provins.

CARITAS NORGE HAR ANSATT TO NYE MEDARBEIDERE:

Kirsten S. Natvig er fra 1. mars ansatt som programkoordinator for Asia. Kirsten er siviløkonom med fordypningsområdene utviklingsøkonomi og organisasjonspsykologi. Hun har sosialantropologi grunnfag og snakker engelsk, fransk og spansk. Hun har interessert seg for, og arbeidet med alternativ handel og tok initiativet til å etablere Max Havelaar i Norge. Hun har tidligere arbeidet i NORAD, Redd Barna, Norsk Folkehjelp og Norges Vel. Kirsten har vært uteansatt i Rwanda og på Sri Lanka.

Sigrid Nagoda er fra 26. april ansatt som programkoordinator for Latin-Amerika. Sigrid har naturvitenskap fra universitet i Orsay, Frankrike. Hun har i tillegg licensiatsgrad fra universitet i Paris innen miljø- og samfunnstudier. Hun har Master of Science fra Ås Landbrukshøgskole. Sigrid har bl.a arbeidet med tibetanske flyktninger i Nord-Nepal og studert avskogning i Nord-Vietnam. Hun snakker engelsk, fransk og spansk. Sigrid kommer fra Care Norge, der hun var ansatt som programkonsulent for prosjekter i Afrika.

ELISABETH THIELEMANN, som i november 2003 ble ansatt som rektor på den nye St. Eystein skole i Bodø, flyttet 3. mars 2004 fra Bergen til Bodø for å forberede skolestarten til det første elevkullet som starter opp

Elisabeth Thielemann

til høsten. I påvente av egen bolig bor Elisabeth foreløpig i prestegården i Hernesveien 22 a, 8003 Bodø. Det skal i tiden rundt påske ansettes to lærere.

Dominikanerinnene i Mariaklosteret vil være behjelpelig med SFO-tilbud. Foreløpig er det bare seks oppmeldte elever til skolen, men menigheten regner med å få flere fram til skolestart. "Jeg ønsker å besøke elevene før skolestart, slik at de kan fortelle noen av forventningene de har til skolen. De skal glede seg til å komme til skolen," skriver rektor på skolens fine og nye hjemmesider, www.steystein.no.

DE KONTEMPLATIVE DOMINIKANERINNENE

på Lunden kloster i Oslo har fått forsterkninger i **sr. Miriam Jedynak** fra Polen, som i ett år fremover vil bo hos søstrene på Øvre Lunden.

Sr. Miriam er født 7. mars 1957 i Zlotoryja utenfor Wroclaw i Polen og trådte inn hos dominikanerinnene i Krakow for 25 år siden. I 11 år var hun tilknyttet dominikanerinnenenes kloster i Vilnius i Litauen, et kloster hun selv grunnla.

Søstrene ved Lunden kloster tilhører dominikanerordenens kontemplative gren (moniales) og står tilsluttet Fédération Notre Dame des Prêcheurs, som er en sammenslutning av tilsvarende klostre i Frankrike, Sveits og Norge. Søsterkommuniteten har sitt utspring i et dominikanerinnelkloster i Lourdes i Frankrike og ble grunnlagt av søstre derfra i 1951.

Fredrik Hansen

FREDRIK HANSEN, som siden høsten 2001 er prestestudent for Oslo Katolske Bispedømme ved seminaret Allen Hall i London, ble den 14. februar 2004 innsatt som

akolytt av biskop James O'Brien. En "akolytt" er en av de laveste gradene av Kirkens tjenestehierarki og kalles ofte også "ledsager" eller "messetjener".

ST. EYSTEINS MENIGHET I BODØ avholdt valg på nytt menighetsråd den 26. januar. Rådet har den 16. februar

konstituert seg på følgende måte:

Unn Ingebrigtsen (leder), **Thomas Falch Sivertsen**, **Heinrich August Backmann**, **Harald Jens Steffensen**, **sr. Mary Sunniva Cummings OP** (oppnevnt av Mariaklosteret), **Perla Cura R. Melseth** (oppnevnt av FCB - filippinsk forening), **Jan Erik Bronder** (oppnevnt av sognepresten) og sogneprest **Torbjørn Olsen** (i embets medfør).

Utnevelser/presteforflytninger i Oslo Katolske Bispedømme

Til høsten fyller p. **Arne Fjeld OP** 70 år. I denne forbindelse har han bedt om å bli løst fra forpliktelsen som sogneprest i Arendal. Biskopen har i denne forbindelse bekjentgjort følgende presteforflytninger:

P. **Sigurd Markussen**, siden oktober 1998 sogneadministrator i Haugesund, flyttes som sogneprest til Arendal.

P. **Ireneusz "Irek" Zielinski**, tidligere kapellan i St. Paul i Bergen og nå på sabbatsår, overtar i St. Josef menighet i Haugesund som sogneadministrator.

På grunn av skoleåret ved St. Franciskus skole i Arendal skjer forflytningene allerede til sommeren.

Utnevelser i Tromsø Stift

P. **Jan Tetzlaff M.S.F.** er av biskop Gerhard Goebel M.S.F. av Tromsø Stift utnevnt til kapellan i Harstad. Han flyttet i slutten av januar fra Bodø, hvor han siden september 2002 har vært hjelpeprest i St. Eystein menighet. I likhet med sogneadministrator p. Marek Chelminiak M.S.F., er p. Tetzlaff imidlertid bosatt i Narvik.

St. OLAV

BOKHANDL A/S

AKERSVN. 14, 0177 OSLO
TLF 23219555, FAX 22360263
E-post: bokhandel@katolsk.no

Nettbutikk:

www.stolavbok.no

Sr. Anne Bente Hadland, o.p. og Magdalene Thomassen (red.): "Lidelse og omsorg ved livets slutt". En debattbok om eutanasi.

Boken belyser eutanasidebatten gjennom en rekke foredrag. Flere av dem ble holdt på et seminar om hyrdebrevet "Omsorg for livet"

St. Olav Forlag. Ib., Kr. 240,-

MERK: NYE ÅPNINGSTIDER!

Mandag-fredag: 10 - 17

Torsdag: 10 - 19

Lørdag: STENGT

Gjelder fram til november.

In memoriam

Sr. Euphemia Hedderich

*Født: 18. juli 1915 i Osnabrück, Tyskland
Død: 26. januar 2004 i Oslo*

17 år gammel konverterte sr. Euphemia til Den katolske Kirke, og i en alder av 21 år inntrådte hun hos St. Josephsøstrene i Albachten/Münster, Tyskland. I 1936 flyttet hun til Norge, hvor hun begynte sitt novisiat i 1937 ved Vor Frue Villa i Oslo. Sine første løfter avla hun i 1939 og sine evige løfter i 1944.

Sr. Euphemia har hatt sitt virke i mange av St. Josephsøstrenes institusjoner. Som ung søster hadde hun gleden av å arbeide noen år som lærer ved St. Sunniva skole. Denne oppgaven gikk hun inn i med sjel og legeme.

Senere tok sr. Euphemia en utdanning som laborant ved Vor Frue Hospital, og for å kvalifisere seg ytterligere, fulgte hun flere fag ved Vor Frue Sykepleierskole. I årene 1947 til 1987 arbeidet sr. Euphemia som laborant ved følgende av våre sykehus: Vor Frue Hospital i Oslo, St. Josephs Hospital i Kristiansand, St. Josephs Hospital i Porsgrunn og St. Josephs Hospital i Halden. Lengst var hun i Halden, nemlig fra 1959 til 1987.

Sr. Euphemia likte å arbeide i laboratorium. Hun var fra naturens side utrustet med med en helt spesiell form for grundighet. Hun likte å utforske ting, og hun var glad i å observere og analysere. Men fordi hun på en intensiv måte gikk

opp i oppgaven som laborant, ble hun fort trett. Hun trengte derfor å ha en annen gjerning ved siden av laboratoriearbeidet.

Det viste seg etter hvert at sr. Euphemia på en utmerket måte kunne kombinere laboratoriearbeid med arbeid som sakristan i kirken. I mange år har hun gjort utallige tjenester i menighetene i Kristiansand, Porsgrunn og Halden. I tillegg til at hun utførte alt arbeid som er forbundet med det å være sakristan, utmerket hun seg når det gjaldt å pynte kirken. Det viste seg snart at sr. Euphemia hadde kunstneriske anlegg. I så henseende husker vi henne best fra den tiden hun var i Halden. Hun laget flotte blomsterarrangementer til både bryllup og begravelser og pyntet kirken til høytidsdagene på en meget passende måte til glede for menigheten. Her brukte hun hele sin kreativitet og la stor glede og flid for dagen.

Sr. Euphemia var også meget musikalsk. Hun brukte gjerne ulike musikkinstrumenter for å høye liturgifeiringen. Hun laget selv sanger til ulike begivenheter, var sekretær i Birgitta-foreningen i Halden og hjalp til på menighetens kontor. Sine språkkunnskaper i både tysk, nederlandsk og norsk brukte hun bl. a. i forbindelse med integreringen av innflyttere til menigheten. Vi vet at mange har satt pris på hennes trofaste hjelp. Ved spesielle anledninger i både menighet og kommunitet, viste hun også sin evne til å spille teater. Dette var hun virkelig flink til. Ofte laget hun sketsjene selv og fikk andre til å yte sitt beste. Ved flere anledninger har hun også satt i scene større teaterstykker til glede for mange. Vi vil også huske henne for den innsatsen hun gjorde i Halden kommunitet med å innøve de "norske tidebønnene" som kom i 1982. med kunnskap og stor energi lærte hun søstrene i Halden de nye melodiene til både antifonene og salmene.

Da St. Josephs Hospital i Halden ble solgt i 1987, flyttet sr. Euphemia til Vor Frue Villa i Oslo. Som pensjonist hadde hun oppgaven som sakristan, og hun var fortsatt en støtte for sangkoret i kommuniteten.

I 1991 måtte sr. Euphemia bryte opp igjen. Nå var det nemlig Vor Frue Villa som ble solgt. Sammen med flere av de eldre søstrene flyttet hun nå til St. Josephsøstrenes Hjem på Grefsen. I mange år har hun her da kunnet hjelpe til med små oppgaver i huset. Hennes største oppgave ble etter hvert å ta seg spesielt av en søster hos oss som hadde mistet synet. Daglig leste hun for henne og ba sammen med henne. De leste både religiøs litteratur, skjønnlitteratur og dagens nyheter.

Alle vi som har kjent sr. Euphemia har lært henne å kjenne som et meget edelt menneske. Hun omgikk alle med respekt og kjærlighet. Hun viste klokskap i sin måte å kommunisere med andre på og var alltid meget forekommende og hjelpsom.

I sine siste leveår ble sr. Euphemia avhengig av andres hjelp, og hun ble pasient på vår pleieavdeling på Grefsen. Når hun nå ikke lenger var i stand til å bidra med noe rent fysisk sett, viste hun oss enda klarere den personen hun virkelig var – nemlig en meget kjærlig og takknemlig St. Josephsøster. Hun både ga og tok imot kjærlighet og viste dyp takknemlighet og tillit til både Gud og medmennesker.

Sr. Euphemia har levd sitt klosterliv i visshet om at det var Guds kjærlighet som bar henne, uansett livssituasjon. Når hun nå er gått bort fra oss, vil vi sammen med henne fortsatt være forvisset om at Gud alltid har båret henne og at HAN vil bære henne videre inn i kjærlighetens rike.

Sr. Euphemia døde i uken før den 4. søndag i det alminnelige kirkeår, og vi vil derfor avslutte med en tekst fra denne søndagens liturgi fra apostelen Paulus brev til Korinterne, 13. kapittel (om kjærligheten), en tekst som alltid har vært viktig for sr. Euphemia:

"Og som det nå er, blir de stående, disse tre: Tro, håp og kjærlighet. Men størst blant dem er kjærligheten."

St. Josephsøstrene

Aimée Wedset

Aimée Wedset er gått bort, 74 år gammel. Til tross for at hun har vært bundet til sin leilighet i 11 år etter at hun fikk et slag, og andre sykdommer som støtte til senere, beholdt hun sin levende interesse for hva som rørte seg i verden. Med sine sterke meninger og evnen til å gi uttrykk for dem, var det vederkvegende å besøke Aimée og diskutere spørsmål i vår katolske kvinneverden med henne.

Det var gjennom Norges Katolske Kvinneforbund jeg ble kjent med Aimée i mange år. Hun ble NKKFs leder i 1979, og jeg kom da inn i hennes styre. Hun var leder i tre perioder, til 1988, og kom i 1987 med i styret for Verdensunionen av Katolske Kvinneorganisasjoner (WUCWO).

I Aimées tid som leder deltok NKKF i samfunnsdebatten med bl.a. med høringsuttalelser om prenatal diagnostikk, kunstig befruktning og annet. På prinsipielt etisk og kristent grunnlag kom NKKF med advarsler mot et nytteorientert syn på individets rett til liv og eksperimentelle sider ved genetisk manipulasjon. Dette er eksempler på saker hvor Aimées engasjement og rettferdighetssans kom til uttrykk. Hun var raskt fram på med å påtale alle uttrykk for urettferdighet, og minnes ikke minst i WUCWO som talerør for katolske kvinner som er i en minoritets-situasjon i sitt land.

Selv om sykdommen forhindret Aimée fra å utfolde seg slik hun sikkert hadde ønsket de siste årene, var hun til det siste positiv og involvert i livet til menneskene rundt seg. Hennes kristne tro og kjærlighet til Kirken levde sterkt i henne. Hun døde styrket av Kirkens sakramenter. Begravelsen i St. Dominikus' kirke 2. mars ble en lys og rik opplevelse, med hovedvekten på minnet om et usedvanlig, tjenestevillig og raust menneske.

Vi lyser fred over Aimée Wedsets minne.

Rønnaug Aaberg Andresen

Broen gratulerer...

...**biskop-prelat Gerhard Goebel M.S.F. av Tromsø Stift** med 25-årsjubileum som biskop. Biskop Goebel ble født 1. desember 1933 i Scheuerfeld-Sieg, bispedømmet Trier i Tyskland og ble presteviet 3. juli 1960 i Ravengiersburg. Han kom til Norge i juli 1962, først til Tromsø, og virket fra 1965-1970 som sogneprest i St. Mikael i Hammerfest og fra 1970-1979 som sogneprest i Vår Frue menighet i Tromsø. 14. februar 1976 ble Goebel utnevnt til apostolisk administrator for det apostoliske vikariat Nord-Norge (inntil 1. mars, da biskop Przyklenk ble utnevnt til apostolisk vikar. Bp. Przyklenk tok vikariatet i besittelse den 29. juni 1976 - i Düren i Tyskland.) Fra 1977-31. mars 1979 var han apostolisk administrator for Nord-Norge, og den 31. mars 1979 ble han utnevnt til biskopprelat av Tromsø. Han ble bispeviet i Roma av Pave Johannes Paul II i Peterskirken 27. mai 1979 og formelt innsatt i Vår Frue kirke i Tromsø 10. juni 1979. **Dagen feires stort i Tromsø pinsedag.** En uke senere gjentas det hele på hans hjemsted Scheuerfeld i Tyskland. Se for øvrig intervju med biskop Goebel i Broen nr. 6-2003, i forbindelse med hans 70-årsdag 1. desember i fjor.

...**p. Olav Müller SS.CC.** med 80-årsjubileum den 18. april. P. Olav ble født i Trondheim og opptatt i Den Katolske Kirke den 31.

desember 1944 i Marie Bebådelse, Stockholm. Han trådte inn i den tyske provins av picpusordenen (SS.CC.) i Simpelveld, avla de første løfter den 7. oktober 1949 og ble presteviet i Trondheim den 5. september 1954 ved biskop Rüth. Han virket som kapellan i Burgbrohl og i Nieder-Oberweiler i Tyskland fra september 1955 til mars 1957, før han ble beordret til Norge av generalsuperior Johannes d'Elbe den 13. april 1957 og ankom Trondheim den 1. april 1957. Der virket han som kapellan til mai 1965, da han ble utnevnt til sogneprest samme sted. Fra mai 1967 virket han først som sogneprest i Vår

Frue i Ålesund og siden som sogneprest i St. Eystein i Kristiansund, før han i juni 1968 igjen ble sogneprest i Trondheim. Der virket han frem til 1. september 1987, da ble innsatt som sogneprest i St. Laurentius i Drammen, før han frem til juni 1998 igjen virket som sogneprest i Kristiansund. P. Olav ble pensjonert 1. juni 1998 og bodde frem til februar i fjor i SS.CC.-leilighet i Trondheim, men flyttet da til Kristiansand for å bo i kommunitet med sine picpusbrødre der.

...**Kari-Mette Eidem**, med 60-årsdagen den 14. januar. Kari-Mette har siden 15. april 2002 vært ansatt som generalsekretær i Caritas

Norge. Hun er også legfransiskaner og medlem av Rådet for veiledning av prestestudenter i Oslo Katolske Bispedømme.

Fra helgenkalenderen:

Den hellige Isidor av Sevilla (~560-636)

Den hellige Isidor ble født rundt år 560 i Cartagena i Sørøst-Spania. Han kom fra en fornem og hellig familie, og tre av hans fire søsken æres alle som hellige: Leander av Sevilla, Fulgentius av Astigi og Florentina av Cartagena. Etter at foreldrene døde tidlig, fikk Isidor hovedsakelig sin utdanning av sin tyve år eldre bror Leander, som fra rundt 584 var erke-

biskop av Sevilla. Han mestret i løpet av bemerkelsesverdige kort tid både latin,

gresk og hebraisk, og han ble sin tids lærdeste mann. Han ble presteviet av Leander.

Spania var da behersket av de arianske visigoterne, men Spania ble reddet for katolisismen etter at Leander i 589 tok opp kong Rekared i Kirken. Det er sannsynlig at Isidor hjalp broren med å styre erkebispedømmet. Etter at Leander døde i år 600, ble Isidor enstemmig valgt til ny erkebiskop av Sevilla, og han fullførte brorens arbeid med å omvende visigoterne fra arianismen.

Isidor ble aldri munk, selv om han grunnla ordenshus og skrev regler for både munk og nonner. Reglene bar hans navn og ble generelt fulgt over hele Spania. Isidor var en pioner innen utdanning, og han opprettet et institutt og bibliotek i Sevilla for utdanning av presteskaper og legfolk. Han innførte

medisin og jus, hebraisk og gresk ved siden av latin og allmenne fag. Isidor søkte også å omvende de lokale jødene, men brukte da høyst tvilsomme metoder. Han fullførte det mozarabiske missalet og brevriret som var påbegynt av hans bror Leander. Den mozarabiske liturgi er nå nesten helt utdødd, bortsett fra i Toledo.

Det er imidlertid gjennom sine skrifter at Isidor nådde berømmelse. Hans tidlige arbeider inkluderer hans *Chronica Majora*, «Store krønike», som dekker årene fra skapelsen til 615. Hans siste, mest kjente og mest omfattende verk er *Etymologiae*, «Etymologi». Det var et slags leksikon som var en samling av all kunnskap som var kjent på den tiden. Det er nok mer ambisiøst enn pinlig korrekt, men var i bruk gjennom hele middelalderen.

Hans *Historia Gotorum*, «Goternes historie» er mer verdsatt i dag. Hans teologiske hovedverk er *Sententiae*, den første latinske oppsummering av kristen lære om dogmatikk og moral. Han samlet også *Collectio Isidoriana*, en liste av kirkelige lover og dekreter som tidligere var vedtatt av kirkelige konsiler. Han skrev også *De officiis*, en håndbok i liturgi og den kirkelige embetslære.

Da Isidor følte at døden nærmet seg, gikk han sammen med to biskoper til kirken, hvor den ene kledde ham i sekkestrie mens den andre strødde aske på hans hode. Deretter hevet han hendene mot himmelen og ba høyt om tilgivelse for sine synder. Så mottok han vandringsbrødet, ba om de forsamledes forbønn og tilga sine skyldnere. Så vendte han tilbake til bispegården, hvor han kort etter døde fredfullt, den 4. april 636. Han ble

gravlagt i domkirken i Sevilla mellom sin bror Leander og sin søster Florentina.

Isidor kalles ofte «den siste vestlige kirkefader». At Kirken i Spania overlevde tross islamsk erobring, kan de blant annet takke de fundamentene som ble lagt av Isidor og andre hellige. Hans navn ble ikke tatt med i *Martyrologium Romanum* før sent på 1500-tallet. Isidor var ingen spesielt original eller kritisk skribent, men på grunn av sine kirkelige verker ble han den 25. april 1722 opphøyet til kirkelærer av pave Innocent XIII.

I kunsten fremstilles han som en eldre biskop med en prins ved sine føtter, ofte med en penn og bok, eller sammen med sine hellige søsken. Hans minnedag er 4. april og hans navn står i *Martyrologium Romanum*. Han er skytshelgen for Spania, Han blir også i stadig større grad regnet som skytshelgen for Internett, siden han var den første kjente utgiver av en «database» i form av en encyklopedie.

PEO

Minnedag: 4. april

Atributter: En prins ved sine føtter, ofte med penn og bok

Skytshelgen for: Spania, internett og brukere av nettet (uoffisielt)

